

NEW YORK PUBLIC LIBRARY
DIV. S
GRAND CENTRAL STA. BOX 2231
NEW YORK 17, N.Y.

APR 4 1961

V I E N Y B Ė

1886 DEIMANTINIAI METAI 1961

75 M. 13 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn 7, N. Y.

1961 M. KOVO (MARCH) 31 D.

Telefonas:
APplegate 7-7257

KAINA 15 C.

PRISIKĖLIMO PRASMĖS BEJIEŠKANT

Velykos yra ne vien Kristaus prisikėlimo šventė. Tai yra taip pat ir gamtos prisikėlimo šventė. Tai pavasario šventė.

Lietuviui, kurio tėvynė amžiais buvo žiemų krašte, Velykos ateina kartu su paukščių giesmėmis, medžių sprogimu, žolės žaliavimu ir gėlių žydėjimu. Bet ir Velykos ne visur ateina kartu su pavasariu. Pavyzdžiui, Australijoje, Pietų Amerikoje ir Pietų Afrikoje Velykos švenčiamos rudenį...

Velykos ne vienų krikščionių šventė. Žydai taip pat švenčia Velykas. Tik jų Velykos turi kitą prasmę. Tai jų tautinio išsilaisvinimo šventė, jų bėgimo iš Egipto ir laimingo Raudonųjų jūrų perbridimo šventė.

Kitais žodžiais, Velykų prasmė yra šakota. Bet Kristaus prisikėlimo prasmėje jau beveik du tūkstančiai metų ieškoma atsakymo į bendruosius žmogaus gyvenimo ir mirties klausimus. O ir šiuos klausimus iš pat pradžių lydėjo abejonė.

"Kol nepamatysiu jo rankose žaizdų, kol savo pirštu nepaliesiu tų vietų, kol savo rankos nepadėsiu jam ant šono, aš neįtikėsiu", kalbėjo Tamas savo draugams, mačiusiems prisikėlusį Kristų.

Kitą vertus, dar prieš Kristaus laikus gyvenęs Platonas sakydavo, kad "abejonė yra pirmas išminties ženklas"...

Prisikėlimas ir abejonė. Visais laikais buvo išminčių, kurie, kaip ir anas graikų Platonas, žadino žmones keltis, atgimti dvasioje. Nenuostabu, kad ir mes, lietuviai, šioje žmogaus ir gamtos prisikėlimo prasmėje ieškome atsakymo į mums visiems rūpimą klausimą:

Kada gi mūsų tėvynės laisvė, svetimųjų nukryžiuota, prisikels nepriklausomam gyvenimui? Mozė, kuris padėjo pamatą "senajam įstatymui", teisingai suprato, kad tik laisva ir nepriklausoma tauta gali būti laiminga.

Lietuviai Kalifornijoje

Vladas Bakūnas

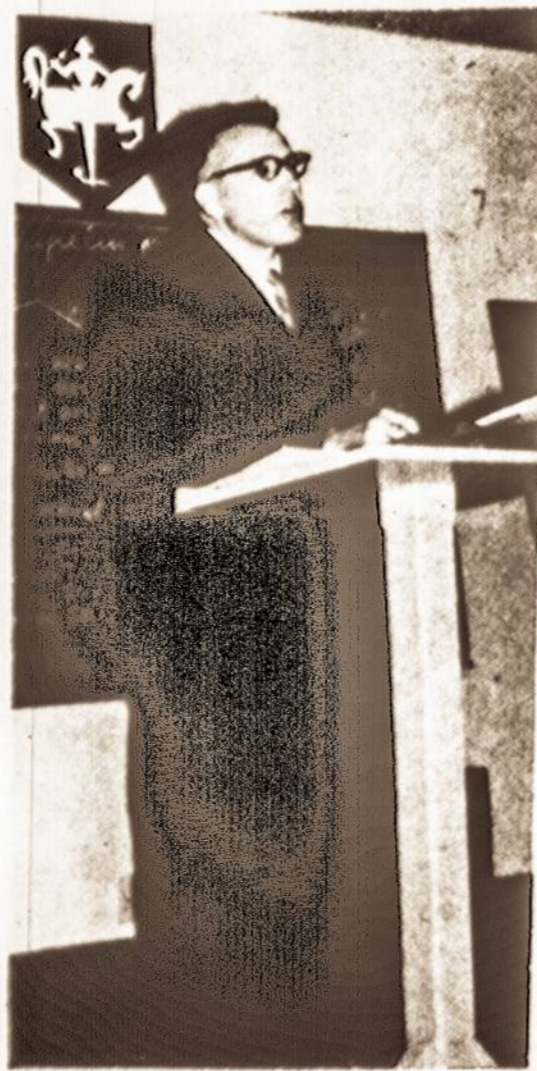
Tėvynės Mylėtojų Draugijos 8-toji kuopa (Los Angeles) imasi žygių suruošti dr. J. Šlupo paminėjimą, jo 100-tojo gimtadienio progą. Numatyta prie minėjimo rengimo kviešti ir kitas organizacijas. Jieškoma tokio pobūdžio parengimui patogios salės ir tariamasi dėl atitinkamos programos. Kuopos pirmininku šiuo metu yra J. Vyšniauskas.

Turėjome čia praeitą savaitę malonią viešnią iš rytų — E. Vainiūnienę (Valvadaitę) iš Philadelphia, Pa. Ji, kaip bankinių institucijų sąjungos atstovė, dalyvavo kovo 16 — 22 San Francisco vykusioje metinėje tų institucijų konferencijoje, kurioje iš visos Amerikos buvo suvažlavę apie 700 atstovų.

Iš San Francisco ponė Vainiūnienė užsuko į Los Angeles, kur viešėjo apie savaitę laiko ir ta proga aplankė ne tik savo senus pažįstamus ir idomesnes vietas, bet sumezgė ir daug naujų pažinčių. Los Angeles viešėjimo metu viešnia daugiausia rūpinosi jos profesijos kolega H. Kemeklis, kuris viešniai aprodė net patį Los Angeles (Hollywoodą) miestą bet ir tolimas jo apylinkes — Disneyland imtinai. Be daugelio kitų ilgesnių ar trumpesnių vizitų — viešnia aplankė Kilmonius, Devenius.

H. Kemeklis? Daugeliui, sakytumėte net daugumai, Los Angeles lietuviai ta pavardę nieko nesako. Bet tai dar nereikia, kad ji neturi svorio lietuviškame gyvenime, kur ji retai sutinkama. Tą svorį labai nesunku padėti: Henrikas Kemeklis yra California Federal Savings and Loan Association (turinčios 600 milijonų dolerių kapitalo) viceprezidentas — patarėjas. Ir dar daugiau — tos bankinės institucijos metiniuose biuleteniuose, kurie atspausdinami šimtais tūkstančių egz., ir išsiuntinėjami su kai kuriais Los Angeles dienraščiais jų skaitytojams, pažymėta, kad H. Kemeklis — lietuvis.

Los Angeles lietuviai skautų ruoštoji (pirmoji) Kazliuko mugė — kovo 26 d. — praė-

L. Briedžio nuotrauka

Los Angeles lietuvių klubo susirinkime kovo 11 d., rašytojas J. Tinišis skaitė paskaitą tema: "Lietuvių kalbos kilmė ir santykis su kitomis indoeuropiečių kalbomis".

jo su gražiu pasisekimu: gerai parengtą "jomarkinių" žaidimų buvo pilnas parapijos kiemas, ir kai kurios patalpos, publikos apšvietimas. Labai skoningai buvo įrengtas "pilies kuoras".

Los Angeles lietuvių parapijos choras, kurio sąrašuose esą apie 60 narių, bet repeticijas lanko ir koncertuose dalyvauja arti 50, visu sparumu ruošiasi Chicago — dalyvauti liepos 2 d. įvykstančioje dainų dienoje. Manoma, kad tik apie 30 choristų nuvyks Chicago; dauguma automobiliais ir tik keli lėktuvais. Kad bent iš dalies padengus vykstančiųjų kelionės išlaidas, choras balandžio 29 d., parapijos salėje, ruošia šaunų pavasario gėlių balių, kuris žadąs būti pačiu iškilmingiausiu ir puošniausiu iš visų iki šiol čia buvusių. Kaip

naujovė — baliuje bus renkama gėlių karalaitė. Choru pirminkauja, berods jau šeštus metus iš eilės, Alg. Raulinaitis.

Kovo 25 d. įvykusiame metiniame ALTos susirinkime išrinkta naujas skyriaus valdyba su senuoju pirmininku priešakyje: pirm-ku inž. J. Jodelė, vice-pirm. J. Kojelis ir L. Vallukas, išd. A. Skirius, fin. sekr. V. Kazlauskas, prot. sekr. K. Liaudanskas ir sus-mo arch. Arbas.

Šių metų vasario 16-tosios minėjimo progą skyrius yra surinkęs daugiau kaip 1,000 dolerių aukų, kurių 500 busių persiųsti ALTos centrui.

Birželio įvykių minėjimą ruošia čia lietuvių, latvių ir estų jungtinis komitetas. Tai bus birželio 11 d., ir dabar tik jieškoma patogios ir erdvios salės.

Dramos mėgėjų sambūris birželio įvykiams paminėti, nepriklausomai nuo ano komiteto, numatęs pastatyti veikalą "Baisūs Birželis".

Akademiškų skautų sąjunga planuoja rengti 1941 m. sukilimo minėjimą — irgi birželio mėn., kuriam kalbėtojo, to sukilimo aktyvaus dalyvio jau dabar dainoms po Chicago ir N. Y.

L. Briedžio nuotrauka

Dalis publikos Los Angeles lietuvių klubo kovo 11 d. koncerto. Priešakyje sėdi: rašytojai J. Gliuda, Alė Rūta, aktorius J. Kaributas ir prof. M. Biržiška.

L. Briedžio nuotrauka

Los Angeles lietuvių klubo susirinkimo programos dalyviai. Iš k. į d.: A. Mironas, O. Mironienė, Shirley Gediminas, L. Zaikienė ir J. Gliuda.

Clevelando lietuviai

J. Antanaitis

Vaidilos teatras Clevelande kovo 18 d. pastatė Maurice Rostand 3-jų veiksmų dramą "Žmogus, kurį užmušiau". Premjerą režisavo Ig. Gatautis, o vaidino Vaidilos teatro aktoriai — mėgėjai: D. Mackialienė, J. Gailiūnytė, V. Žilionytė, E. Skujeniekas, V. Plečkaitis, J. Kazėnas, Z. Dučmanas ir V. Gatautis.

Teatro kritikas Vl. Brazulis premjeros pastatymą taip vertina (vertinimas dėl vietos stokos kiek sutrumpintas):

Ši plačiai žinoma psichologiška ir savotiškų sunkumų turinti drama, jos interpretacija, Vaidilos teatro pastatyme, stilus, vaizduojamosios priemonės, ir sceninis pobūdis bei forma — beveik tinkami. Kompozicinė šio veikalų struktūra, meistriškai autoriaus vykdomoji intriga ir subtilūs švelniųjų niuansų momental reikalauja labai atsargios valdybos. Toks kūrinys privalo ramaus, beveik nejudraus pastatymo. Kalkurios scenos galėjo būti paryškintos bei pagilintos.

Bendras visos dramos tonas ir intonacijos vaidintojų išlaidyta. Tikrai viena kita svarbią fazę "šovė aukštyn" neapvaldyta. Judesių labai mažai, tai normalu. Tikrai negera, jeigu jieškota tipingų judesių, tai nereikėjo kartoti tuos pačius judesius. Nereikalinga pastatyme "smulkmena": Anuo metu oro paštas dar neveikė, o scenoje, bevariant laiškų, pasirodė...

Dail. V. Raulinaičio dekoracijos įvaizdžiai pastiprino dramą. Baldai gi Lietuvių salėje kiekvieną vaidinimą "skriaudžia", taip pat ir šį.

Šviesos gerai pritaikintos prologe, kituose veiksmuose — nevienodu pasisekimu. Tarpais belydinti spektaklių muzika buvo reikalingų efektų. Gal truputį per ilgai tęsėsi pradinė giesmė. Bet 2-me veiksmo, iškilmingai perduodant veilonies smulką didžiulį dvasios žygiu iš ranykų į ranykas, smuiko garsai iš užkulio tikrai išbrauktini. Visų vaidintojų grimas atitiko jų tipus, išskiriant profesorių Von Horderliną, nenoromis primenantį Othello ar Hindenburgą... Geriausias buvo Abato grimas. O kiek kuklesnė (vaizduojamo laikmečio) šukuosena labiau puoštų nepaprastai kečiančią Angeliką.

Nors vaidino beveik visi mėgėjai, įvairaus patyrimo, o pats veikalas ir profesionalams sunkokas, vis dėlto savo roles išpildė patenkinaimai. Geriausiai bene bus pasirodę Mackialienė ir Kazėnas. Sunkiausias vaidmuo teko Plečkaičiui. Jo įvairuojantieji santykiai su partneriais, daugelis kolizijų su savo sąžinės balsu ir kantrus savęs jieškimas — pavyko laimingai. Truputį apdorotinas ranykų naudojimas. Dvasiškai parbloktas ir fiziškai nusilpęs Dučmanas buvo savo išgyvenimų varguose. Bet šis tas nuskambėjo šaltokai. Vertėtų scenoje rečiau atrodyti išsitiesusiam. Žilionytės (Angelikos) charakteris mažiau nuspalvintas, bet parodytas kruopščiai, net skrupulingai. Jos balsas buvo silpnokas, reikėtų lavinti. Savo tipui tiko paauglys V. Gatautis (Eitel). Būtų dar būdingesnis, jei tu-

rėtų judresnį veidą. E. Skujeniekos epizodinis vaidmuo atliktas drąsiai, laisvai, nuotoliniškai. Negalima priekaištauti Gailiūnytei, gerai suvaldinusiai Augustę. Bet toks tipas ne jai.

Veikalo vertimas, matyt, taisytas, lygintas, bet ne galutinai. Dar yra likę klaidų. Net tuos pačius žodžius vienai vienai, o kiti kitaip kirčiuoja. Vaidinimo pradžia buvo 24 min. pavėluota, kas neleistina. Šitaip niekuomet netaisime punktuolius.

O štai kaip vertina šios premjeros pastatymą kitas teatro žinovas, dramos specialistas.

Esą, aktoriai vaidinę kaip kas išmanė, jokios režisieriaus įtakos nebuvo galima išžiūrėti. Mackialienė, turėdama vaidintojos sugebėjimų, savo rolę gana laimingai atliko. Be priekaištų trumpam vaidmenį pasirodė ir Skujeniekas, V. Žilionytė ir Vl. Plečkaitis, abudu su gerais daviniais, bet reikalingi ypatingos režisieriaus globos, pagrindiniuose vaidmenyse išėjo nervingi, vienodi tipai, nesukelė ryškesnių estetinių išpūdžių. Abejotina, ar Ig. Gatautis reikėjo imtis režisieriaus darbo, kuriam jis neturi nei reikiamų pasiruošimų, nei sugebėjimo. Neblogas vaidintojų sąstatas parodė režisieriaus darbo trūkumus. Ta proga prisimintinas neperšniausias pastatytų A. Landsbergio ir V. Mariūno veikalų režisierius P. Maželis, kuris vis dar Clevelande neturi konkurento.

Ta proga kritikuojamas ir dramos pasirinkimas. Meniška be didesnės vertės, o idėjiškai pasenusi ir neįdomi. Jeigu jau statyti svetimus veikalus, tai tik turinčius tikrą meninę vertę ir nesenančias idėjas. Juk turime ir savų dramų veikalų, šviežesnių ir stipresnių už svetimuosius.

Tarnauja daugiau, kaip simtą metų

PASKUTINIŲ NUTARIMŲ
IŠMOKAMI DIVIDENDAI

3 3/4 % I. METUS

Dividendai apskaičiuojami metų ketvirčiais dviems metams ar daugiau (3/2 % reguliaraus plus 1/4 % specialaus).

3 1/2 % per metus

Reguliarus metų ketvirčio dividendas

Nuo DEPOZITO-DIENOS
Apskaičiuojama METŲ KETVIRČIAIS

Užsiekite, rašykite ar telefonuokite bet kuriam mūsų skyriui

THE KINGS COUNTY SAVINGS BANK
A MUTUAL BANK

"...kur jūsų pinigai tarnauja tik JUMS!"
BROOKLYN, NEW YORK

Eastern Parkway Office: 539 Eastern Parkway at Nostrand Ave. Nuo pirm. iki penktadienio 9 v. r. - 3 v. p. p. Pirm. vak. nuo 5 - 8 v. v. PResident 3-7000

Broadway Office: 135 Broadway at Bedford Avenue Nuo antradien. iki penkt. 9 v. r. - 3 v. p. p. Pirm. nuo 9 v. r. - 7 v. v. STagg 2-6676

Member Federal Deposit Insurance Corporation

Dainų šventės finansai

Pajamų už bilietus numatoma apie 18,000. Iš tos sumos liūto dalį teksią išleisti dainininkų kelionei į Chicago. Šventė jau davė naudos. Iš visur pranešama apie chorų veiklos pagyvėjimą. Grupinės pastangos uzurpuoti negimusį fondą.

Didžiausia išlaidų pozicija liepos 2 įvyksiančios II JAV ir Kanados lietuvių dainų šventės, kurioje pažadėjo dalyvauti JAV prezidento broliis teisingumo ministeris Robert F. Kennedy, biudžete yra dainininkų kelionės išlaidų 50% padengimas. Taip paaiškino susikvietęs spaudos atstovus šventės rengimo komiteto vicepirmininkas ir išdininkas Teodoras Blinstrubas. Šiuo metu negalima tiksliai numatyti tam reikalingos sumos, tačiau reikia skaičiuotis su 10 ar net 12 tūkstančių dolerių. Kitos didesnės išlaidos yra repertuaro atspausdinimas, atsiėjęs per tūkstantį dolerių, salės nuoma — 2,000 dol., bei vadovo išleidimas, kuriame bus visų dalyvaujančių chorų (per 30) ir jų dirigentų nuotraukos, skelbimai, plakatai ir t. t. Viso bus 7,000. Pajamų pusėje didžiausia pozicija bus surinkta už įžangos bilietus. Salėje, kaip matome iš fotografijos, yra per 7,000 gerų vietų. Reikalui esant, dar 3 ar 4,000 klausytojų galima bus sutalpinti už chorų estrados, bet tai bėdos atveju. Visų pirma norima išparduoti „geras“ vietas nuo 1 iki 5 dol., kas turėtų atnešti apie 18,000. Tokiu būdu, jei visos vietos ir būtų išparduotos, iš pajamų už bilietus geriausiai atveju galima bus vos vos padengti išlaidas. Pereitos dainų šventės pelnas, įgalinęs paruošiamosius darbus šiai šventei, susidarė tik todėl, kad buvo surinkta per 5,000 dolerių aukų. Todėl be aukų neįmanoma ir šioje šventėje, juo labiau, kad ta proga norima palikti dar šioji tokį kapitalą ateities su daina bei muzika susijusiems reikalams. Vedamas aukų rinkimo vėjus iki šiol davė gana silpnus rezultatus, bet tai tik pradžia. Būdinga, kad pirmoji auka buvo atsiųsta iš mažos, vos 9 šeimos apimančios Columbus, Ohio lietuvių bendruomenės apylinkės. (Pirmininkas P. Visockas). 25 dol. paaukojo ir kun. Dabušis iš Brooklyn. Žymesnės paramos dar tikimasi iš rėmėjų komiteto, kurį sudaryti žadėjo bankininkas J. Pakel, sj., vado-

vavęs ir pereitos šventės panašiam komitetui.

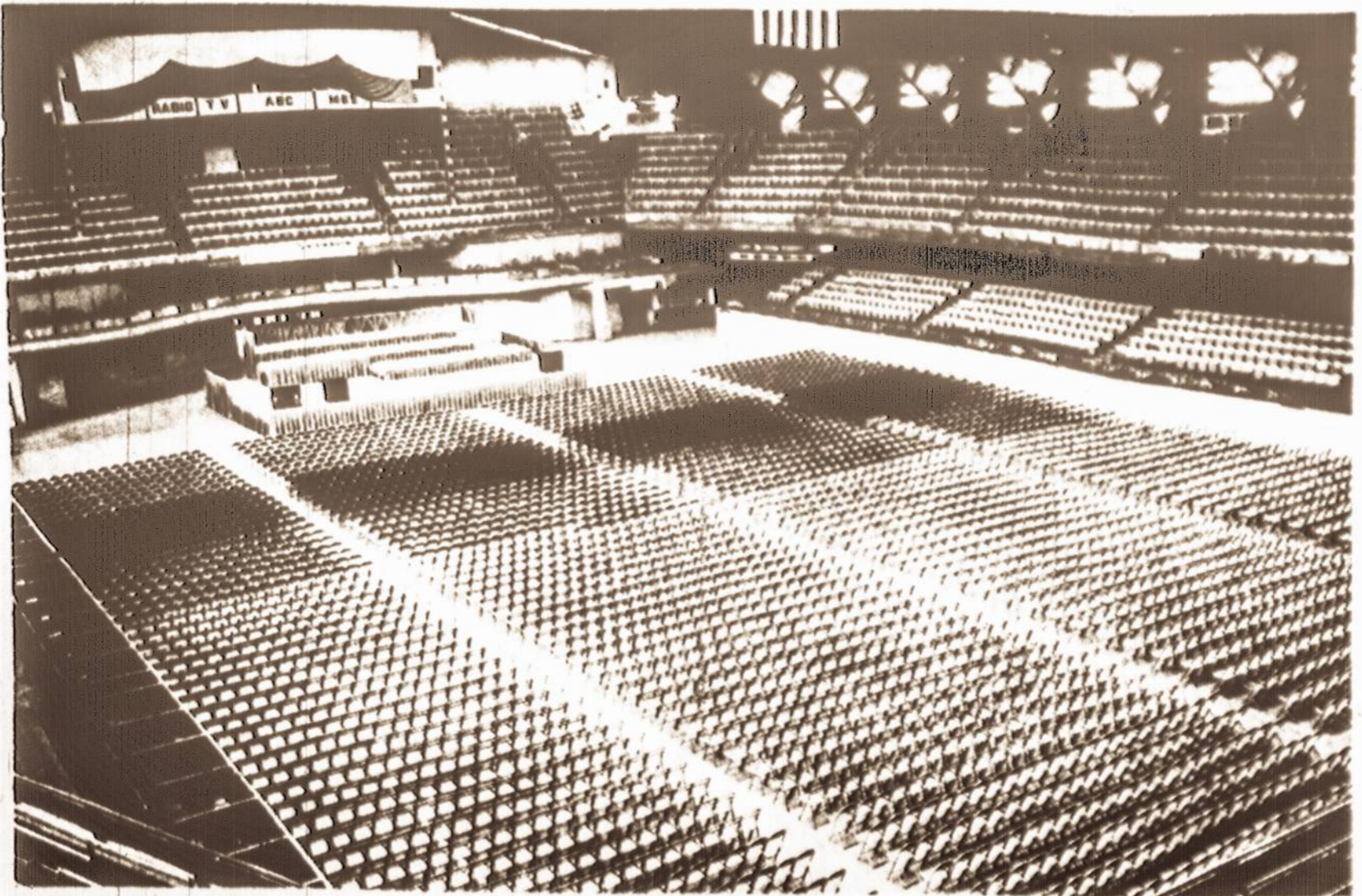
Įdomu, kad šventės proga visuose choruose jaučiamas smarkus pagyvėjimas ir šventėje užsiregistravę chorai susilaukė nemažai naujų dalyvių — faktas, kuris vienas pateisina šventės rengimo vargus.

Šventei paruošti ir praveisti yra sudaryti įvairios komisijos, kurios jau pradėjo savo darbą. Visus teisinius klausimus nemokamai tvarko advokatas A. Keželis.

Dirigentų klausimas galutinai turėjo būti išspręstas šį antradienį, todėl rašant šias eilutes dar nebuvo žinomas jo sprendimas, tačiau kalbama, kad dirigentais bus pakviesti: A. Mikulskis (Cleveland) B. Budriūnas (Los Angeles), St. Gailevičius (Toronto) mišriam chorui, B. Gaidelis (Boston) jungt. vyrų chorui ir Alice Stephens (Chicago) jungtiniam moterų chorui.

Pereitos savaitės pradžioje laikraščiams buvo išsiuntintos grupės asmenų fotografijos su pranešimu, kad jie esą įsteigę „lietuvių fondą.“ Iš kompetentingos pusės VIENYBĖI buvo paaiškinta, kad su ta nuotrauka išsiuntinėtą pranešimą neatitinka tikrovė ir tik parodo tam tikros asmenų grupės norą „uzurpuoti“ visą fondą savo naudai. Reikalas tame, kad pasitarimas buvo grynai informacinio pobūdžio ir jame dalyvavę bendruomenės atstovai buvo, taip sakant, surišti bendruomenės tarybos priimtu fondo statutu ir be tarybos nutarimo negalėjo sutikti su kitu projektu. Būdinga, kad pranešimas pasirodė be dr. Algirdo Nasvyčio žinios, kuris yra sudaręs fondo statuto projektą ir tuo pačiu iš bendruomenės vadovaujančių asmenų yra geriausiai su visa problema susipažinęs.

VIENYBĖ
GERIAUSIA DOVANA
artimajam ar draugui.

Čikagiškis Tarptautinis Amphiteatras, kuriame liepos 2 d. įvyks JAV ir KANADOS dainų šventė. Vėsinama salė talpina apie 13,500 asmenų. Dainų šventei teks padaryti daug didesnę estradą patalpiniui 1,200 dainininkų, todėl publikai skiriama vieta bus sumažinta. Gerų vietų bus apie 7,000, keli tūkstančiai klausytojų nepasirūpinę iš anksto bilietais, galės šventę sekti iš mažiau patogių vietų choro užpakalyje ir šonvose.

Dr. Broniui Dirmeikiui mirus...

Bronius Tomas Dirmeikis jau jaunystėje pasižymėjo energingu būdu. Buvo pašalintas iš Kražių gimnazijos septintos klasės, nes moksleivių leidžiamame laikraštyje kritiškai atsiliepdavo apie kai kuriuos mokytojus. Vis dėlto, jis išlaikė baigiamuosius egzaminus eksterno teisėmis. B. Dirmeikis uoliai kibo į teisę ir baigęs V. D. Universiteto teisių fakultetą Kaune, gavo stipendiją ir tęsė studijas Bazelyje, Šveicarijoje, taip pat Prancūzijoje. 1942 m. apgynė disertaciją Vilniaus Universitete ir gavo teisių daktaro laipsnį. Dėstė prekybos teisę Klaipėdoje ir buvo Lietuvos Aido redaktoriumi.

Pirmosios bolševikų okupacijos metu, jis vos išvengė išvežimo. Įėję enkavedistai, jo asmeniškai nepažinoję, paklausė, kur yra Bronius Dirmeikis? Dirmeikis pažadėjo Dirmeikį pašaukti ir, vien chalatu apsvilkęs, iššoko pro langą. Jam pasisekė išsislapstyti tėviškėje.

Atvykęs į JAV tuoj pat šoko į kultūrinį darbą. Kurį laiką važinėjo su Lietuvių meno paroda. Aktyviai dalyvavo tautininkų veikime. Kaip žinoma, buvo vienas Vliko steigėjų. Ilgesnį laiką išgyveno Chicagoje, kur dirbo Varnagaitienės vadovaujame Margutyje kaip redaktorius, žinių pranešėjas ir komentatorius. Šalia to sudarydavo įvairius dokumentus, tvarkė pajamų mokesčius.

Jau praėjusiais metais, B. Dirmeikis turėjo pirmąjį širdies smūgį. Antrasis buvo lemiamas. Paliko žmoną Pauliną ir tris sūnus, kurių vyriausias tarnauja JAV armijoje, Vokietijoje. Jis buvo atvykęs į laidotuves, kuriose dalyvavo daug žmonių.

Velionies asmenyje netekome žymaus veikėjo ir gausaus žurnalisto, kurį gerbė net priešai. Net Vilnis įvertino kaip bešališką ir vertingą asmenį.

B.

Dainavos koncertas

Dainavos meno ansamblio 15 metų veiklos sukakties koncertas įvyks balandžio 9, 3 val. Marijos aukšt. mok. salėje Chicagoje. Šiame koncerte pasirodys ansamblio moterų, vyrų ir mišrus choras, solistai (A. Brazis, J. Vaznelis, D. Stankaitytė) ansamblio taut. šokių grupė ir kt. Pirmu kart Amerikoje čia bus išpildyta komp. J. Siniaus kantata „Troškimas laisves“. Taip pat bus duota ilgesnė ištrauka iš „Pagirėnų“ operos.

Dainavos ansambliui šiame pasirodyme diriguos du dirigentai: St. Sodeika ir A. Šimkus. Taut. šokius rengia I. Ralienė ir F. Strolia. Dekoracijas piešia: dail. Viktoras Petravičius; režisūra — Antano Rūko.

Bilietai į šį koncertą jau yra platinami iš anksto ir daugumas vietų yra išparduota. Tikimasi, jog visos Marijos mok. salės vietos (1280) bus užimtoms.

E. S.

Hartfordo lietuviai

Kovo 18 ir 19 Liet. Amer. Pil. Klube įvyko dail. J. Pautieniaus kūrybos darbų paroda, į kurią atsilankė daugiau kaip 500. Parodos metu 7 amerikiečiai lietuvių ir amerikiečiai.

metį dail. J. Pautienius tremtyje sukūrė, kaip dr. Matulionis savo žodyje pareiškė, 400 kūrinių, kuriais gėrisi kaip 500. Parodos metu 7 amerikiečiai lietuvių ir amerikiečiai.

Šioje parodoje buvo išstatyta 40 kūrinių. Tai tik maža dalis dail. Pautieniaus darbų. Kovo 18 d. buvo publikai pristatytas dail. J. Pautienius ir kiti tarti žodj. Hartfordo LB Apyl. pirm. Algimantas Dragūnevičius tarė žodį ir pristatė dr. Matulionį iš Providence (R. I.) atvykusį ir vietos dail. Gedimina Liauką, kurie apibūdino dailininko kūrybos vertę, jo talentą ir didelį darbštumą.

Vietos lietuviai, meno mėgėjai, gerėjosi dail. Pautieniaus darbais, jo technika ir talento savybėmis. Tarp atsilankusių dailės meno mėgėjų buvo ir teisėjas Frank Monchun su žmona, nemažas jūrys intelektualų ir visuomenininkų bei kultūrininkų, turėjusių progos susipažinti su dail. Pautieniaus kūryba. Žodžiu, paroda paliko gerus įspūdžius.

Hartfordo LB Apylinkės narių visuotinėje susirinkime kovo 4 d. išrinkta nauja valdyba, kurios personalą sudaro žymūs veikėjai: Algim. Dragūnevičius, kun. Br. Be-

nesevičius, Eleonora Dvarionaitė — Miniukienė, K. Mikalauskas, T. Sereika ir M. Palubinskas. Atstovu prie pabaltiečių ir vengrų ir ukrainiečių veikiančio tarptautinio K-to Hartforde paliko tą patį p. Z. Strazdą, per paskutinius tris metus sėkmingai veikiantį su pabaltiečiais — latviais ir estais, taip pat ir su ukrainiečiais ir vengrais kultūrinėje bei politinėje srityje.

Valdybos personalas susideda iš jaunų, energingų veikėjų, todėl tikimasi, kad pagyvės ir organizacinis bei kultūrinis darbas mūsų bendruomenėje.

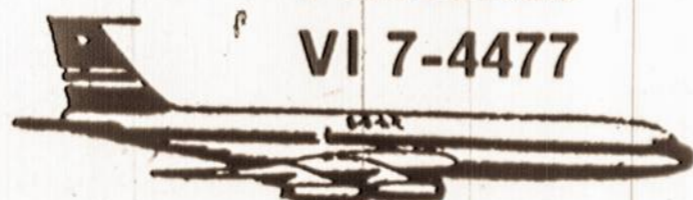
Kovo 12 d. SLA 124 kuopos susirinkime įvyko trukšmelis — ginčai, diskusijos ryšyje su SLA naujo centro sekretoriaus paskyrimu. Mirus SLA sekr. Vinikui, kaip iš skaityto laiško paaiškėjo, paskirta p. Pivarūnienė SLA sekretorium ne laikinai, bet, tartum, narių referendumu išrinkta, kas priešinga SLA įstatams. Taip pat buvo reikiama abejojimo apie naujos sekretorės kvalifikacijos. Pasiginčijus, nutarta ištirti ir sekančiame susirinkime referuoti. Taip baigėsi tas SLA kuopos narių trukšmelis.

— VMK

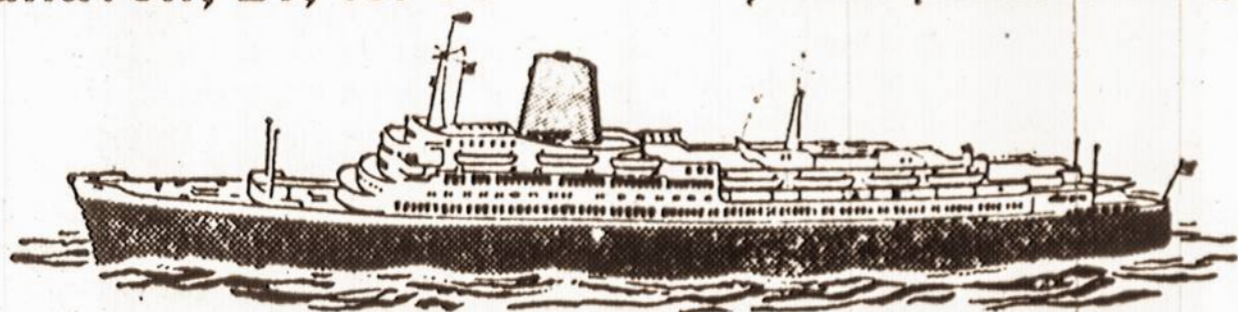
Joseph Andrusis
TRAVEL BUREAU

87-09 Jamaica Avenue
Woodhaven, 21, N. Y.

Telefonas
VI 7-4477

BILIETA! PARDUODAMI
visomis susisiekimo priemonėmis
į visas pasaulio vietas

PERKANT - PARDUODANT NAMUS AR IŠNUOMOJANT BUTUS, APDRAUDOS,
federalinių ir valstybių (Income Tax) užpildymu, pirkimui piniginių perlaidų
(Money Orders) ir įvairiausių kitais reikalais, kreipkitės

HAVEN REALTY & INSURANCE

87-09 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN 21, N. Y. TEL. VIRGINIA 7-4477
Kasdien nuo 9 val. r. iki 9 v. v. Sekm. nuo 1 v. p. iki 5 v. v.

VIENYBĖ

1886 DEIMANTINIAI METAI 1961

192 Highland Boulevard, Brooklyn 7, N. Y.
Telefonas: APlegat 7-7257

LEONUI PRŪSEIKAI MIRUS

Praeitą savaitę Chicagoje mirė Vilnius redaktorius Leonas Prūseika – vienas iš gabiųjų lietuvių komunistų spaudos darbininkų. Nežiūrint keleto ligų, kurios Prūseiką kankino, jis vistiek dar sugebėdavo parašyti straipsnius, kurie savo turiniu Vilnius skaitytojams būdavo gana patrauklūs. Kitais žodžiais, Prūseika iki pat savo gyvenimo galo buvo aktyvus „pažangiųjų“ spaudoje.

Leono Prūseikos (Alberto Vabalo) gyvenimas buvo gana audringas. Dar studentavimo laikais buvo aktyvus socialdemokratas, už ką caro valdžia jį ištrėmė į Sibirą. Pabėgęs iš Sibiro ir 1911 m. atsidūręs Bostone, Prūseika redagavo Laisvę, kuri tada buvo „socialistiška“. Vėliau jis redagavo ir kitus laikraščius. Susipykęs su komunistais, jis suorganizavo „skloką“ ir pradėjo leisti Naująją Gadynę. Kova tarp Prūseikos šalininkų ir „bimbinkų“ vyko keletą metų, iki iš Maskvos nepapūtė vadinto bendro fronto vėjal. Tada Prūseika, metęs savo draugus „sklokoje“, grįžo atgal į Laisvę, kuri savo skiltyje, beveik kiekviename numeryje, terliodavo jį kaip įmanydamą. Pavyzdžiui, kartą Laisvėje buvo įdėta karikatūra, kur Prūseika vaizduojamas kaip girtuoklis, gulįs po stalu... Vėliau Prūseika buvo „išdeportuotas“ į Vilnį.

Kai Leonas Prūseika metė savo suorganizuotą „skloką“ ir grįžo pas „bimbinius“, jis taip aiškino: „Dabar tarp mūsų nėra jokio skirtumo. Jie kovoja už Lietuvos nepriklausomybę, mes taip pat kovojame. Jie mini Vasario 16, mes taip pat minime...“ Taip Prūseika aiškinosi savo draugams, ne komunistams, pinigiskai rėmusiems jo redaguojamą Naująją Gadynę. Iš tikrųjų, Prūseika grįžo pas „savuosius“ kitais motyvais: „Aš nenoriu būti amžinas ubagas“, kartą skundėsi jis, turėdamas mintyje sunkią savo paties suorganizuoto savaitraščio našta. Vėliau jis, kaip ir kiti „bimbiniai“, džiaugėsi, kad sovietai „išlaisvino“ Lietuvą.

Leonas Prūseika mirė eidamas 74 savo amžiaus metus. Kiti jo draugai, kurie dabar vadovauja tam „progresyvių“ judėjimui, ne ką jaunesni už jį. Prieauglio mūsų komunistai kaip ir neturi. Jaunimas, kuris prieš 20 metų su tėvais lankydavo Laisvės ar Vilnius parengimus, dabar nesirodo. Tokiu būdu mūsų komunistai, o kartu ir jų „judėjimas“, vyksta natūraliu būdu.

VIENYBĖ, 1886, II, 10

Uzgime tas jaunas rasztelis wardu Wienibe tarpe lietuwninku, tejp kajp uztekejo tykra zwai-gzde, kuri sawo szwiesa kitas perauksztis, ir wysa czesa wajkszczios keliu tejsybes ne-

sziodama ing namus Wienibe ir sutikima.

Su druta szyrdze, ir ne perlauzta wale storawosimes bute inpedzejs giaro artojaus, kurys suimdamas zagre in rankas, nesidajro, o storo-wojasi waga ligiai ir tiesiog nuwest.

š praeities
Tavo sūnūs...

Skajtau no pradžios iszdawimo ta brangia Wienibia Lietuwniku isz kurios kajp matau labaj musu brolej dziaugiesy, isz tos zwajgzdes uztekejusios terpu mus gleru ir wiernu lietuwniku, taj tejsibe ba kajp swietas swietu da tokios szwiesibes neturejome. Diawe blagaslowik ta raszta ir tuos Reditojus tos brangios Wienibes kad ji mum szwiestu igi sudnauj dienaj ir westu mus in wienibia ir zgada.

Wisos prusu gazietos pradeda rasztit, kad wajna francuzo su prusoku bus plewpa. Francuzaj negali uzmirszit 1871 metu. Žinoma, prusas nelabaj bijo, ale nezine ar jam wela tejp pasiseks, kajp 1871 metuose.

Vienybė, 1886 m. kovo 31 d.

DEIMANTINIO FONDO RĖMĖJAI

J. Rimašauskas	\$100.00
Chicago, Ill.	
Dr. H. Armanas	100.00
Baltimore, Md.	
U. Brokienė	35.00
Baltimore, Md.	
E. Povilanskienė	20.00
Brooklyn, N. Y.	
S. Vasikonis	15.00
Philadelphia, Pa.	
Helen Kulber	10.00
Brooklyn, N. Y.	
Elena Vyzienė	10.00
Brooklyn, N. Y.	
J. Kasputis	5.00
Kenosha, Wis.	
N. Rāstenis	5.00
Baltimore, Md.	
F. J. Vilkas	5.00
Naugatuck, Conn.	
W. J. Vitkus	1.00
Greenwich, Conn.	

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame.

ŠLIUPO TRAGEDIJA LIETUVOJE

Didziajam aušrininkui, kuris visą savo gyvenimą skyrė lietuvių tautos labai daugiausia nesisekė... Nepriklausomoje Lietuvoje. Ten zuvo ne tik visi jo ūkiniai sumanymai, bet dar sunkų moralinį smūgį patyrė teisme, kur buvo sprendžiama jo byla dėl tikrų ir netikrų sventųjų! Praziopsota proga patiekti lietuvišką įnašą į kovą už minties ir žodžio laisvę.

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

„Atsižvelgiant į tai, jog teisiamasis Jonas Šliūpas yra medicinos daktaras, bet ne istorikas ir teologijos mokslų žinovas ir todėl, rašydamas apie dalykus nieko bendro neturinčius su jo specialybe, galėjo ir nesąmoningai paklysti, Apygardos Teismas rado galimybes, pripažinus jį pasigailėjimo vertu, suteikti jam palengvinimą einant Baudž. Stat. 53 str. ir nušaudė jį vienu mėnesiu arešto. Turint galvoj, kad Jonas Šliūpas yra jau pagyvenęs žmogus (apie 70 met.) ir iki šiam laikui dar nėra nusikaltęs, kas duoda pamato tikėti, kad jis ir ateityje nenusižengs, Apygardos Teismas, remiantis lygt. nut. įstat. p. p. 1 ir 3, Joną Šliūpą nuo paskirtos jam bausmės atlikimo atleido, paskyrus bandomojo laiko vienerius metus“ – taip 1930 Vytauto Didžiojo metų spalio mėn. 6 d. Lietuvos Respublikos vardu Šiaulių Apygardos Teismas (pirmininkaujantis teismo narys J. Einorius ir nariai: V. Bartkevičius ir J. Stanevičius) atsisakė su daugiausiai, nepaisant dirbusiu savo interesu, dirbusiu lietuvių tautos atgimimui ir tuo pačiu Lietuvos Respublikos įsikūrimui dr. Jonu Šliūpu. Du teismo nariai yra senokai mirę, vienas tebegyvena JAV – apie juos tiek galima pasakyti, kad jie tik nepriklausomoje Lietuvoje pradėjo trūkstam rimtesnių teisininkų, galėjo pasiekti apygardos teismo teisėjų vietų. Blogiau, kad jų sprendimą, kurį Amerikoje gėda skaityti, patvirtino tas ir Vyriausiasis Tribunolas, pirmininkaujant Staškevičiui.

Kad supratus susidariusią tada būklę, turime atsiminti, kad dr. Jonas Šliūpas visą gyvenimą skyręs lietuvių tautiniam žadinimui, galėjo Lietuvai kiek susitvarkius (apie 1923 metus ar vėliau) grįžti tėvynėn ir susilaukti tokios pat pagarbos kaip dr. J. Basanavičius, jei, žinoma, ir jis, kaip Basanavičius, nesidomėtų niekuo kitu kaip levų (liūtų) atsiradimo problema

mūsų liaudies pasakose! Deja, Šliūpas buvo veiksmo žmogus, 1919 m. viduryje atsiradęs Lietuvoje, visomis jėgomis ir visomis priemonėmis stengėsi pakelti dvasinę ir ūkinę tautos būklę. Jo asmeninis nedidelis kapitalas, kaip ir kitų amerikiečių, žuvo markių infliacijoje. (Dar 1919 m. jis ragino prezidentą Smetoną įvesti savo valiutą, bet tas buvo nuomones, kad tai steigiamojai selmo dalykas, o seimas dėl nežinojimo ir savųjų spekuliantų įtakos valiutos įvedimą nudelse iki 1922 m. pabaigos). Neslėpimas savo pažiūrų į bažnyčią privedė prie to, kad Šliūpas buvo priverttas pasitraukti net ir iš Vytauto Didžiojo sukakčiai minėti komiteto. Tuo tarpu Lietuvoje taip sakant pirmuoju smuiku pradėjo griežti iš Rusijos imperijos pakraščiu biurokratai, kurie tautiniu atgimimo nesidomėjo ir grįžo tik todėl, kad jų gyvenamose vietose prasidėjo bolševikinis chaosas.

Prieš tokios dvasios žmonių teismą stoji idealistas Jonas Šliūpas. Jo vaidmuo tautiniam atgimime jiems nebuvo žinomas, o jei ir buvo apie jį šiek tiek girdėję, tai dabar nenorėjo atsiminti. Į Šliūpą atrodo, jie žiūrėjo kaip į nusisekusį, „nesąmoningai nesavoje srityje paklydusį čudaką“.

Byla prasidėjo taip. 1929 m. pabaigoje Šliūpas išleido savo knygutę „Tikri ir netikri sventieji“ antrąją laidą. (Pirmoji buvo išleista 1907 m. Amerikoje). Tą laidą Šliūpas „atsviežino“ įžangoje įdėdamas ir porą, mano nuomone, labai neskoningų išsireikšimų apie ką tik teismo už žmogžudystę nubaustą prel. A. Olšauską. Bet dėl skonio kalėjimu juk nebaudžiama, priešingu atveju, kalėjimui turėti būti pilni norinčių būti elegantiškom moterų!

Įdomu, kad tą knygutę caro cenzūra praleido, bet Šliūpai

bylą iškėlė Šiaulių Apygardos Teismo Valstybės Gynėjas J. Brazinskas (dabar New York), pakviesdamas ekspertus kunigus profesorius Blažiejų Čėsnį ir Joną Totoraitį. Mat, taip, kaip pvz. litus kam nors Lietuvoje padirbus ekspertais buvo kviečiami Lietuvos Banko tarnautojai, taip bažnyčią liečiančiuose dalykuose ekspertais buvo kviečiami kunigai. Šiuo atveju kunigai, bet ne bešališkas teismas, turėjo pasakyti ar Šliūpas savo knygutėje skaudžiai įžeidė bažnyčią, kas buvo numatyta Lietuvoje veikusiam rusų baudžiamam statute, ar ne. Žinoma, Amerikoje išsimokslinęs Šliūpas to nesuprato ir iš savo pusės ekspertu, kuris galėtų patvirtinti, kad jo išdėstyti faktai yra teisingi, prašė teismo šaukti prof. A. Voldeparą. Tačiau teismas buvo nuomones, kad jis pasikliauti gali tik kunigais. Pasisamdyti sumanų advokatą, kuris jam padėtų išsinarplioti iš teisiųjų pinklių, aušrininkas Jonas Šliūpas neturėjo pinigų.

Posėdžio metu kun. prof. B. Čėsnis, šiaip labai malonus žmogus, paaiškino, kad jo nuomone kai kurie Šliūpo posakiai „pašiepia, pajuokia, išniekina ir įžeidžia katalikų bažnyčią ir jos šventuosius“. Tarp kitko, pašiepimas ir išjuokimas nėra baudžiami dalykai, teismas turėjo rūpintis tik „išniekinimu ir įžeidimu“ ir išaiškinti ar Šliūpo teigimai yra konstitucijos garantuota laisvė išreikšti savo tikėjimą ar yra tokios rūšies veiksmas, kaip pav. nepadorus elgesys bažnyčioje (lietuviškam baudž. statuto vertime kaip tokio nusikaltimo konkretus pavyzdys iš teismo praktikos minimas prišlapinimas bažnyčioje šventinto vandens indo). To nepadaręs Teismas savo sprendime tik mini, kad Čėsnio nuomone sekantieji sakiniai yra „pašiepimas, pajuokimas, išniekinimas ir įžeidimas“.

Nukelta ▶

Mums

rašo

Vienybė dabar su nauju šriftu, lygiu ir ryškiu atspausdinimu, gausomis beinaturaliomis fotografijomis prilygstano mis iliustracijoms, įvairiu, įdomiu ir tuščiais ginčais neužterštu turiniu tikrai verta deimanto.

JULIUS BOTYRIUS
Brooklyn, N. Y.

Nuoširdžiai sveikiname Vienybę deimantinio jubilėjaus proga ir džiaugiamės jos jaunatve trykstančiu veidu. Vienybė išbridusi 75 metų šakotų vargų kelią, tartum jaunamartė savo patrauklumu žavi visus, kas su ja susipažįsta.

Kad Vienybė savo spalvingu turiniu ir aukštu spaudos lygiu yra pralenkusi daugelį JAV lietuviškų laikraščių, tai čia kreditas tenka nepalaužiamas valios bei išvermės ilgamečiui redaktoriui p. J. Tysliavai.

Lihkime Gerb. p. J. Tysliavai tvirtos sveikatos, kad dar ilgus metus pajęgtų taip meistriškai redaguoti ir vesti Vienybę lietuviško solidarumo ir kultūros keliais.

Priedui slunčiame pašto perlaidą savo ir kitų, naujų skaitytojų prenumeratai apmokėti. Pasinaudodami šia deimantine proga, negalėjome neužsakyti Vienybės, kaip dovanos savo geriems prieteliams.

A. S. PUNDŽIAI
Toronto, Ont.

Vienybėje kovo 17 d. numeryje skaičiau apie „Sturrealistinį rašytoją“. Čia paminėta Jono Vadžio knyga „Okultiniai patyrimai“. Rašoma, kad „knyga grynai literatūrinė“ ir t.t.

Duotose ištraukose yra: „kaldros“, „revidavojimu“, „iščystyti“, „patėmijau tre-

pus“, „kukorių“. Dvi trumpas ištraukos, o tiek daug lietuvių kalbos deimantų. Tikrai „literatūrinė knyga“. Gaila, kad rašantis apie tą knygpalaikę nepaminėjo, kad ji ypač tinkama jaunimui.

Toliau rašoma: „Mes visiškai pritariame autoriui“, vėl dalis ištraukos iš knygos „... o užpakalis į vakarus“. Klausimas, kas tai yra „Mes“? Ar tai reikia suprasti, mes visi lietuviai? Jei apie tą knygą rašo vienas asmuo, tai turėtų būti „Aš“. Komunistai iš rytų, pasaulio dar neapvaldė ir neapvaldys, taigi atrodytų, kad peranksti užpakalis pernešti arba sukti į vakarus.

Paminėta „Didžiai rekomenduotina knyga“. Jei būtų balandžio pirmoji, tai supraščiau kokia prasme rekomenduotina. Gal tai yra perankstyvas Vienybės balandžio pirmosios pokštas?

M. ŠIMKUS
Baltimore, Md.

Skaitykite ir platinkite
VIENYBĖ
seniausią lietuvių laikraštį
pasaulyje

VIENYBĖ, 1961 m. kovo 31 d.

Dr. Jonas Šliupas su dr. J. Basanavičium.

Šliupo tragedija Atkelta iš 4 psl.

„Bažnyčia“ tad ne pagarbos ir guodonės užsipelnusi yra; ji yra mums svetimas galvalas, lyg usnys, svėrės, kulės, rūdys mūsų laukuose... „tegul kunigai prietarūs moko tikrai bažnyčiose“... „Pral. Olšauskas daug iškentėjęs esąs.. ir ateityje kas užtikrins, kad daug kentėjęs ir daug atgailėjęs... netaps pakylėtas Šventųjų ellėn... jeigu Jonas Kanty, eretikas, Husso draugas ... tapo Romoje į šventųjų eiles... tai kodėl daug kentėjęs pralotas Olšauskas galiausiai negali būti davatų garbinamas, kaip kunigų gospadinų globėjas ir šventasis... vyskupas Cyrillus užsipelnė tapti šventu, idant pasvaigėliai garbintų bėgėdį niekšą, per ilgus šimtmečius... Popiežius Inocentas IV „nekalta vyskupa“ Stanislovą pripažino dabar esant šventu... kažin ar gražu būtų pasekti pavyzdį tokio šventojo.“

Ekspertas Totoraitis, pagal teismo sprendimą, nurodė, kad „Šliūpas neprišalė istoriškai metodo, nes žinias sėmė ne iš pirmų šaltinių, pavyzdžiui: rašydamas apie Šv. Stanislovą, naudojo vien tik lenkų istoriku Lukoševičium, nieko neminėdamas apie tų laikų kronikininką Gallų. Ir tai, atrodo, teismas laiko nusikaltimui (Beje, kronikininkas Gallus taip pat sako, kad „vyskupo — Stanislovo Ščepanovskio — nuodėmę (svetimoteriavimą su karaliene) karalius užsigėdė nuplauti kita nuodėme — vyskupo nužudymu) Žodžiu, teismas, bent tas teismo narys, kuris rašė motyvus, nebuvo priaugęs prie tokios bylos.

Šliūpas apeliavo į Vyriausiąjį Tribunalą. Jam buvo paskirtas ir gynėjas adv. Zigmas Toliušis. Atrodo, kad tas liaudininkų šulas galėjo tokia proga iškelti kai kuriuos principinio pobūdžio klausimus. Tačiau principai jam mažai rūpėjo, nuo tos bylos gynimo jis atsiskakė

teisindamasis esąs užimtas „plenty“ byloje. Vieton jo stoji adv. Romanas Chodakauskas, kukliai iškėlęs kai kuriuos teisinius klausimus. Vyr. Tribunalo valstybės gynėjas J. Valtyš savo kalboje aiškino, kad „esą galima visus žmones, taigi ir kunigiją, kritikuoti, bet rašto forma privalanti būti mandagi, neįžeidžianti ir nepatekti po Baudž. Statuto paragrafais“. Išėina, kad Šliūpas dar buvo nubaustas ir dėl „nemandagumo“. Žodžiu, byla, kuri galėjo pasibaigti gražu lietuvišku įnašu į amžiną kovą už žodžio ir minties laisvę, paliko tik nemokšiškal surašytą sprendimą.

Beje, Apygardos teismui sekretoriauęs, tada pris. vertėjas, V. Domeika dabar berods gyvena netoli New Yorko. Jis, kaip ir prok. Brazinkas, galėtų kaiti plačiau nušviesti. (S. Michelsonas minėdamas TĖVYNĖJĖ tų bylą rašo, kad Šliūpa nuo bausmės atleido prezidentas. Tai netiesa. Į Prezidentą Šliūpas kreipėsi po to, kai teismas iš jo priteisė Lietuvos Banko naudai per 30,000 litų už garantiją išduotą subankrutavusiam Prekybos Bankui. Prezidentas formaliai čia nieko negalėjo padaryti, tačiau gal galėjo paveikti Lietuvos Banko valdybą. Kaip tas reikalas pasibaigė — nežinau.)

Palyginti lengvai mano minimoje byloje Šliūpas buvo nubaustas remiantis ta baudž. statuto vieta, kur sakoma, kad nors už bažnyčios įžeidimą baudžiamą ištrėmimu į Sibirą, tačiau tai pakeičiama areštu tuo atveju, jei nusikaltimas padarytas: dėl neišmanymo arba girtam stovyje...

Kokia likimo ironija: Šliūpas kūrto namuose nebuvo įsileidžiami jokie alkoholiniai gėrimai, susilaukė bausmės palengvinimo pagal girtiesiems teikiamą „privilegiją“!

Amerikos Taikos Korpusas

Paskutinėmis rinkimų kampanijos dienomis John F. Kennedy pasiūlė įkurti „Taikos Korpusą“ („Peace Corps“), sudarytą iš Amerikos jaunimo, su tikslu dirbti neišvysčiusiuose kraštuose. Į šį siūlymą buvo reaguota greitai ir entuziastiškai. Daugelis buvo pasiryžę tuč tuojau stoti į darbą.

Kovo mėn. pradžioje Prezidentas Kennedy išleido vykdomąjį potvarkį, įkuriant tokį Taikos Korpusą laikinu mėginimo pagrindu. Prezidentas taip pat davė žinią Kongresui, prašydamas įstatymo Taikos Korpusui legalizuoti. Tikimasi netrukus turėti nuo 500 iki 1,000 Korpuso darbininkų kituose kraštuose.

Per valandą po pranešimo apie Taikos Korpuso įkūrimą naujos jo būstinės telefonai buvo užplūsti skambinimais. Šis entuziazmas savanoriškai dirbti kilo nežiūrint Prezidento Taikos Korpuso „nebus lengvas“. Jo nariai dirbs be at-

lyginimo, bet jiems bus duota pinigų reikalingoms kasdieninėms išlaidoms. Jie gyvens tame pačiame lygyje, kaip ir krašto žmonės, į kurį jie bus nusiųsti.

Korpuso nariai išbus šioje tarnyboje du ar tris metus. Pirmieji mėnesiai bus užimti instrukcijomis ir treniravimu JAV. Į tai įeis supažindinimas su Amerikos politika ir darbu, taip pat su krašto kalba, kultūra ir sąlygomis.

Korpuso tolimesnis uždavinys bus surasti daugiau techniškai paruoštų žmonių, kurie būtų prieinami JAV agentūroms ir privačioms grupėms, teikiančioms ekonominę, mediciną, švietimą ir bendruomenės programą į neišvysčiusius kraštus. Dabartiniu metu tačiau bus daugiau atsižvelgiama į savanorius, turinčius technišku sugebėjimų švietimo, žemės ūkio ir svai-

katos srityse ir į tuos, kurie moka svetimų kalbų.

Prezidento Kennedy Taikos Korpuso planas stato aiškų klausimą: „Ką gal paskiras amerikietis padaryti pozityvaus taikos labui“?

• Kompozitorius Viktoras Kuprevičius atšventė 60 metų sukaktį. Jis žinomas kaip muzikos vaikams kūrėjas.

• Vėlniaus VIENYBĖS fabrike gaminami pavyzdiniai žaislai. Kaikurie jų bus pasiūti į žaislų parodą Londone. Šio fabriko pagaminti žaislai jau buvo išstatyti Briuselio, Leipzigo ir Poznanės parodose.

• Latvijos TSR Augščiausiajame Teisme vyksta procesas prieš 9 asmenis, kurie kaltinami daugelio žmonių nužudymu, vokiečių kariuomenei okupavus Latviją.

VELYKŲ ŠVENTĖS SENIAU

JONAS MIŠKINIS

tų, jojusį į Jeruzalės miestą. Verbų sekmadieniui motina surasdavo gražų paveikslukų, kur mums parodydavo Kristaus jojimą, žmonių garbinimus, drabužių ir šakų kiojimą ant kelio ir t. t.

Didysis Seštadienis Lietuvoje buvo tarši vaikų diena. Tėvai išleisdavo juos su vyresniaisiais ir indus duodavo vandeniui iš bažnyčios parnešti. Įspėdavo, kad neskubėtų prie vandens, kad palauktų iki kiti pasisems ir tik tada patys pasisemtų ir namo parsineštų nei lašelio nepalieję. Seštadienis buvo skirtas margučių marginimui. Leisdavo mums motina patiems numarginti bent po vieną margutį. Svogūnų lukštus nulakštenę, dėdavome į juos į lukštus ir specialiaje moliniam inde margučius išvirėdavo. Jaunesnieji su dažais ir vašku marginti, o vyresnieji peiliuku išdrožinėdavo įvairius pagražinimus.

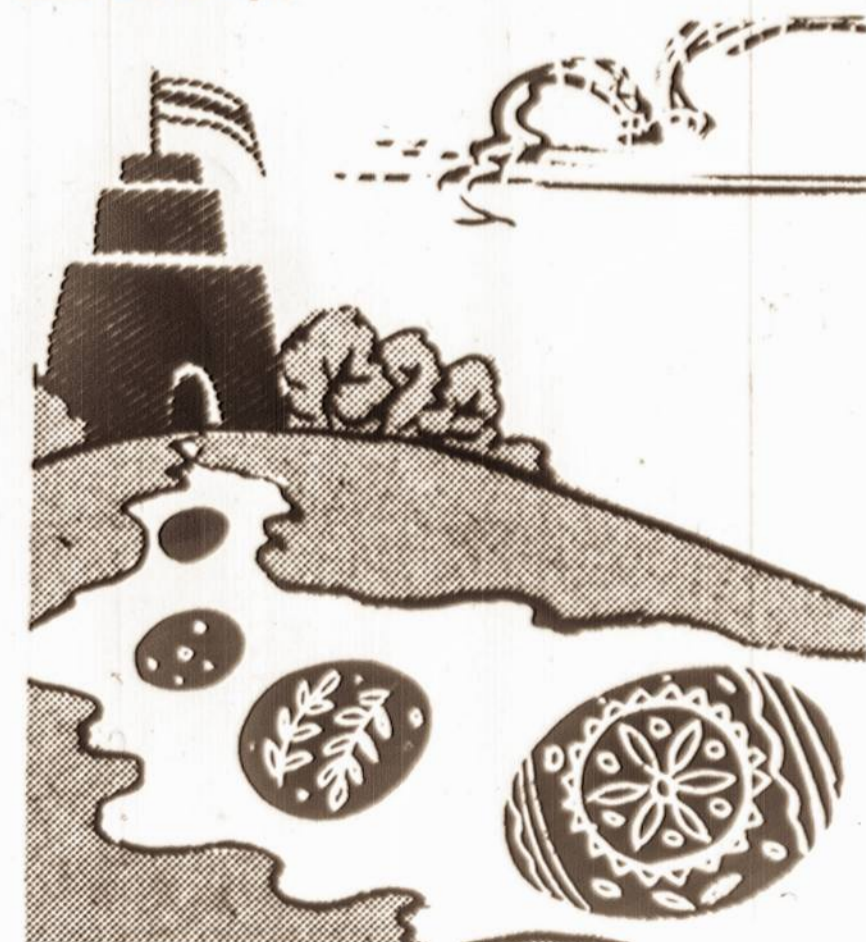
Velykų rytą didesni vaikai važiuodavo su tėvais į Prisikėlimo pamaldas. Likę namie prie langų, prie vartų išpūtę akis žiūrė į keltą, laukia namiškių parvažiuojant šventintų Velykų pusryčių. Kada Velykų stalas gausiai valgių nukrautas, grožėdavomiesi margučiais, motinos paruoštomis skaniomis bąkomis, džiaugsmingai visi nusiteikę kalbėdavome trumpą maldelę: „Dievuli, laimink mus ir mūsų valgi“. Visai šeimai tėvas padalindavo vieną šventintą kiaušinį, o po to pradėdavome valgyti. Šiomis didelėmis šventėmis šeima tokiu išoriniu būdu parodydavo savo vieningumą, kad ji viskuo — džiaugsmu ir liūdesiu — dalinasi.

Pirmoji Velykų diena būdavo didelė šeimos šventė. Tą dieną visa šeima namie ilsėdavosi, o svečiuodavosi tik antrą dieną Velykų. Vaikai kieme žaisdavo margučiais, o suaugę jaunuoliai eidavo vakare lėlauti, t. y. prie kiekvienos pirkios giedodavo velykines giesmes, už ką gaudavo margučių. Tai buvo įdomūs Velykiniai papročiai seniau Lietuvoje.

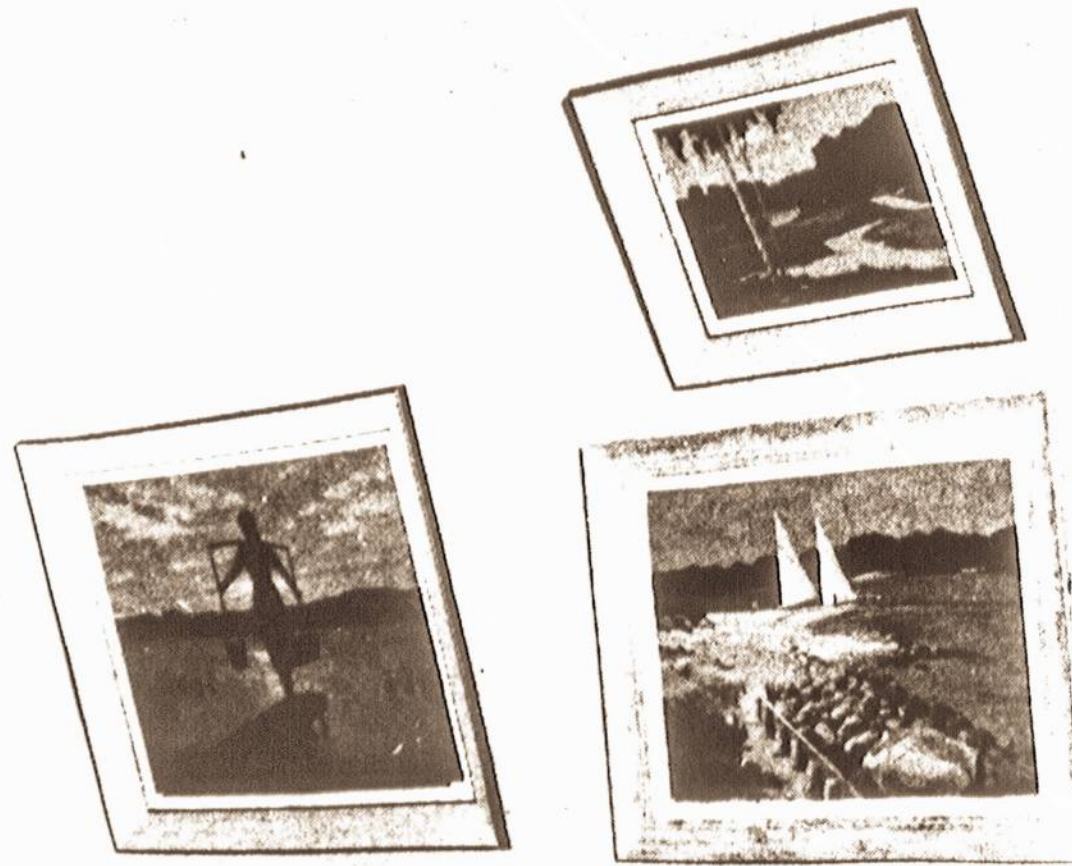
Seniau Lietuvoj rūsčios ir graudžios giesmės skambėdavo gavėnios metu. Vakare tėvas po sunkaus dienos darbo atsisėdęs prie stalo, giesmyną atsivertęs giedodavo: „Jėzau Kristau maloniausias... Alyvų daržely“, o mes, vaikiški balseliai, užstalėje jam pritardavome. Motina, atitrūkusi nuo ruošos, prisidėdavo savo stipriu, skambiu balsu. Tikrai, tai rūstus ir griaudus būdavo tas gavėnios laikas. Atgaila, pasninkas, susivaldymas ir griaudžios giesmės...

Pasninkas ir malda, kaip pasirėngimas savo dieviškiems darbams, mums vaikams buvo gerai žinomas. Motina apie tai pradžioje gavėnios papasakodavo. Be to, pradžioje gavėnios, Pelenų dieną, vyresniuosis mus vesdavo bažnyčion, kur kunigas pabarstydavo mūsų galvas pelenais. Mažiesiems motina parnešdavo namo šventų pelenų savo maldaknygė. Atminti, žmogau, kad tu esi dulkė ir vėl dulkėmis pavirsi“, kiekvienam mažičiui pabarstydavo galvą pelenais motina. Tai ta nuo tos dienos ir prasidėdavo šeimos pasninkas; atgalios ir naujų pasiryžimų laikas.

Jau iš anksto — penktadienį, šeštadienį — mes vaikai parsinešdavome verbų sprogs-tančių, kaduglio šakelių, motina duodavo plo-no spalvoto poperiaus, parodydavo mums kaip gėles daryti, šakelę papuošti. Mes patys kiekvienas sau puošdavome verbą. Berniukams puošimas nesisekdavo. Reikėdavo prašyti pagalbos sesučių. Verbų sekmadienio rytą, anksčiau atsikėlę, žadindavome su verba pamigusį. Daug džiaugsmo ir juoko mums, kai kas „pašventina“ su verba. Tie kurie eidavome su motina bažnyčion, patys nešdavome savo verbą pašventinti. Kiekvienas vaikas tą dieną turėdavo savo verbą užkišti už šventojo paveikslu, pagerbiant Kris-

A. Noraus nuotrauka

Dail. Antanas Rūkstelė, paprašytas Kultūros Klubo pirmininko A. Gilvydžio, kalba per iškilmingą parodos atidarymą, Detroito, International Institute.

A. Rūkstelės kūrinių paroda

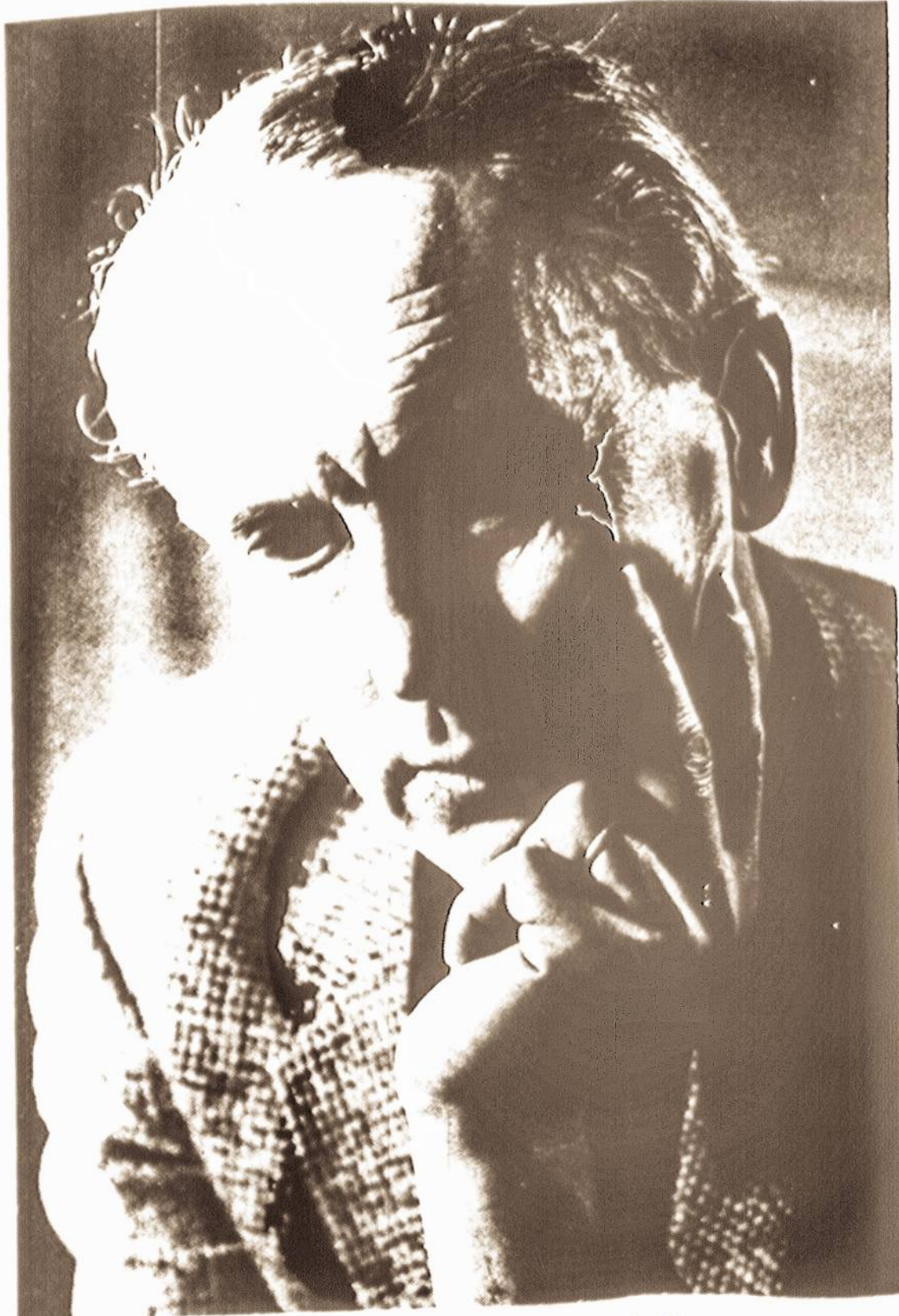
Iškilmingai buvo uždaryta dail. A. Rūkstelės kūrinių paroda „International Institute“ Detroito mieste. Kultūros Klubo, sukurto, buvo atidaryta, kad aukščiau išpažintų parodą. Be to, paroda atidaryta ir meno parodos kūrinių. Toliau buvo nuotraukos, meno mylėtojų, kultūros klubo pirmininko. Toliau paroda buvo atidaryta oratoriumo, parodė, kad paroda buvo atidaryta, o dailininkas, kuris parodė, A. Rūkstelė, lygiai prieš 4 metus su savo kūrinių parodos Detroito pirmą kartą, paliko tokį gėrį įspūdį, kad antro jo atidarymą, tarsi ne tik Lietuvos, bet ir pasaulio, atidarymą, bet ir parodą, kaip ir kitą, mat; A. Rūkstelė, kuris nepaprasčiau, kaip ir kitas, atidarymą.

meno parodos lankymas ir daugiau negu trečdalis visų kūrinių „nusavinimas“, parodė dailininko iškilimą. Čia ir bedarbe neįstengė nugalėti dailininko ir kūrinių dvasios. Kame gi glūdi dail. A. Rūkstelės pasisekimo paslaptis? Prieš kurį laiką šioje pačioje Vienybėje apie A. Rūkstelę buvo rašyta, kad jis yra dailininkas, nepripažįstas svietimų dievų... Kitur buvo užakcentuota, kad jis nešas naujojo humanizmo dvasią. Arba vel aržymina jo kūriniuose ryškiai lietuviškumo dvasia. Jeigu sujungti šias tris pagrindines nuomones apie A. Rūkstelės kūrybą, jau galima suprasti ir pasisekimo paslaptį. Be to, puikiai valdydamas plesinį, ištiesą eilę spalvinių – toninių gamų, būdamas įvairus stūžetuose ir temose jis yra artimas kiek-

vienam, kuris nesutampa su beidėjiniu bei beformiu šių dienų abstraktizmu. Jeigu ne vienas mūsų dailininkų nusiskundžia praradęs sąlyrį su Lietuva, praradęs gyvąją Lietuvą, išbleisęs savo atmintyje Lietuvos gamta ir spalvas, — A. Rūkstelė Lietuvos dvasia perduoda su autentišku tikrumu, lyg jis ir šiandien ten būtų, matytų žmones, kvepuotų Lietuvos oru ir matytų turtingą, sodrų gamtos spalvingumą. Jam Lietuva ir šiandien yra gyva ir tokia, kokia jis paliko prieš 16 metų. Nedarydami platesnių ekskursijų po dail. A. Rūkstelės paskutniosios meno parodos kūrinius, galime būti tikri, kad jis bus labai siltai, priimamas visų ir visur. A. KURŠIUS

Balio Sruogos parodėlė Kaune

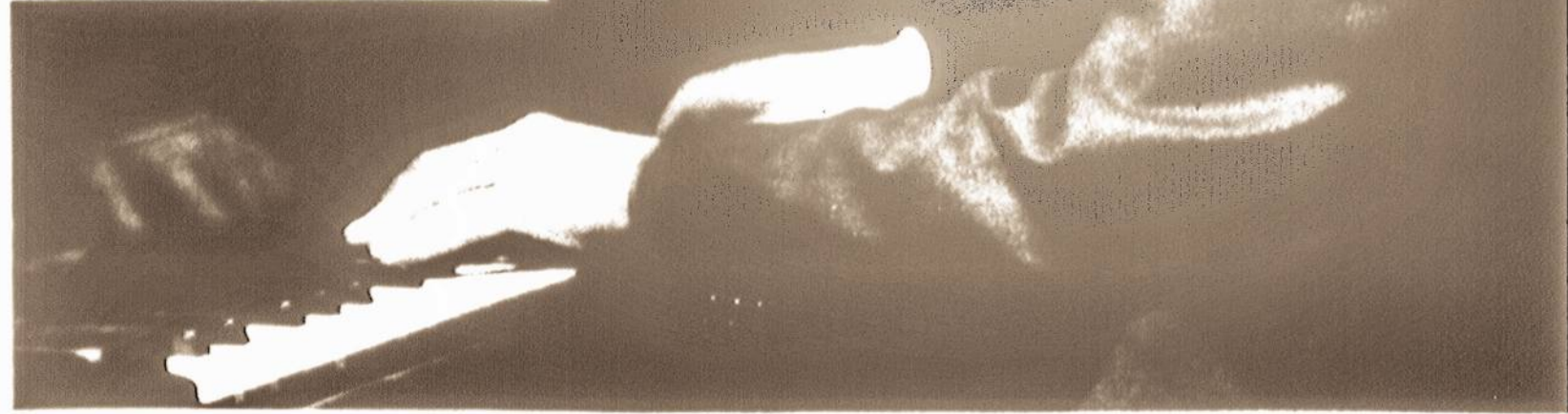
Balio Sruogos 65 metų gimimo sukakties proga Literatūrinis muziejus Kaune parengė specialią parodėlę rašytojo literatūriniai veikalai parvaizduoti. Išstatyti visi originalai ir vertimai. Išskirtiną vietą paduotiaus darbu B. Sruogos atvaizdu — bareljetu.

V. Mižcho nuotrauka

Dailininkas V. Mižcho, kuris šiuo metu dalyvauja Amerikos „Color Print Society“ parodoje Philadelphiaje, yra vadinamas „Tarybų kilmės kanadiečiu“, nes jis, kaip ir kitas mūsų žymus dailininkas R. Viesulas, yra gimęs Latvijoje.

J. Tysliavos nuotrauka
Pianistas Andrius Kuprevičius iš Clevelando skambina M. K. Čiurlionio kūrinius kovo 25 d. įvykusiame kompozitoriaus 50 m. mirties sukaktuvių minėjime.

M. K. CIURLIONIO MINĖJIMAS

Kovo 25 d., Carnegie Endowment salėje, Šviesos ir Santaros Filisterių skyrius surengė M. K. Čiurlionio 50 metų mirties sukaktuvių minėjimą, kurį pavadino „Čiurlionio pasaulis“. Dr. K. Ostrauskas skaitė paskaitą, tema „M. K. Čiurlionis ir lietuviškoji aplinka“, Aleksis Rannit savo žodį pavadino „Keletas pastabų apie M. K. Čiurlionio tapybą“, pianistas Andrius Kuprevičius paskambino visą eilę Čiurlionio preliudų, Skriabino „Du etudai, op. 8“ ir Chopino „Scherzo Nr. 2.“ Programa buvo tikrai vykusiai sustatyta, K. Ostrauskas rėmėsi neseniai išleistais Lietuvoje Čiurlionio laiškais, Parinkęs ypač aštrias ištraukas, prelegentas tarp anų ir

dabartinių laikų pravedė nuosmukinio lietuviškojo pasaulio analogiją. Tenka pažymėti, kad K. Ostrauskas pasirinko populiarią interpretacijos kelią. Jo žodis, o ir laikysena, buvo gyvas, nedirbtinas, raiškus, dažnokai sukeltas šypseną besiklausančiųjų lūpose. Čia mes išgirdome apie „piktą“ Čiurlionį, kuris buvo negailingas savo epochos tariamajai lietuvių šviesuomenei, ir kuris, vis dėlto, ėjo į tąją visuomenę kaip veikėjas nelaukiąs nei padėkos nei garbės. Į jau girdėtus Čiurlionio lyriko, svajotojo, fantasto bruožus buvo įjungtas depresinio nenuoramos bruožas. Tas pats, kuris vertė mūsų menininką daužyti kumščiais klavišius šventojo įstimo metu.

K. Ostrauskui galima būtų prikišti gal kiek pernelyg įkyrų „piktojo“ Čiurlionio akcentavimą, o ir perdažną (ir itin populiarią teksto prasme) dviejų epochų lygiagretiškumą. „Šviesiojo“ Čiurlionio kontrastinis įvedimas būtų paskaitą sustiprinęs. Aleksis Rannit ar kuklavo, ar koketavo pavadinęs savo žodį „pastabomis“. Iš tikrųjų, tai buvo kondensuota, puikiai paruošta paskaita, grynai akademinio lygio. Be įprasto mums sentimentalumo, be neskingų metaforų ir kitokių puošmenų, prelegentas padeonstravo savo intelektualinį įžvalgumą su nereta poetinės intucijos doze. Panaudotos citatos iš žymiųjų rusų

Nuokelta 7 pusl.

Jaunųjų dailininkų paroda New Yorke

DĖŠINĖJĖ: Jaunų dailininkų parodos lankytojai.

APACIOJĖ: DAILININKAS K. ZOROMSKIS, kuris jaunųjų dailininkų parodoje, įvykusioje kovo 25 ir 26 Apreiškimo parapijos salėje Brooklyne, skaitė paskaitą.

V. Maželio nuotraukos

Ciurlionio minėjimas... Atkelto iš 6 psl

kultūrininkų pasisakymų tik sustiprino nelemtą jspūdį, kad "savame krašte pranašų nebūsi." Ironišku sutapimu ir tada, ir dabar, Ciurlionį geriausiai supranta ir pasiūlo pasauliui ne lietuviai. Klausytojui ypatingai įdomus buvo Ciurlionio kaip abstraktizmo pionieriaus momentas. Beje, ir pats Rannit, šiuo atveju, yra pionierius, pasaulyje išsklečęs Ciurlionio abstraktinius pradus.

Šių cilučių autorius pasigedo M. Dobužinskio ir A. Benois pavardžių, kurie yra prisidėję prie Ciurlionio išskėlimo.

Pianistas Andrius Kuprevičius ypac tiko Ciurlionio muzikiniam pasauliui pavarizduoti. Jo briljantinė technika ir lyrinis temperamentas davė tobulai Ciurlionio preliudus. Džiugu, kad buvo skambinti ir neperdaug "išskambinti" preliudai. Deja, bloga salės akustika, o ir nepergeriausias instrumentas, pakinkė pianistui. Taip forte dažnai suskildavo į kelis ataidimus garsus. Turbūt todėl, bandydamas susigyventi su dviem priešais, mūsų virtuozas kiek pernelyg žaismingai paskambino Chopiną. Turbūt todėl ir nebusavo prasnčiai publikai.

Besiklausant Ciurlionio — muziko ir Ciurlionio — tapytojo pasaulių, iskyla vienas kontraversinis klausimas. Kodėl, būdamas gan konservatyvus muzikoje, Ciurlionis yra toks pažangus tapyboje? Ar tai jo dvilypės asmenybės išdava, ar augancio genijaus pasireiškimas, ar dar kitokie, dabartine psichologija pasinaudojant, Ciurlionio komplekso padariniai? Šis klausimas prašosi panagrinėjamas, Ciurlionį lietuviškajai visuomenei pristatant.

A. Rannit savo paskaitoje pažymėjo jau žinomą tiesą, kad blogais dažais tapyti Ciurlionio paveiksiai nyksta. Galimas daiktas, šiuo metu, tik 50 nuosimčių spalvų pasalikę. Tiesiog paskutinis laikas išleisti spalvotą Ciurlionio monografiją, nes kaip lietuvių, o ir pasaulineje, meno istorijoje, Ciurlionis vienas legendas. Tiesa gandai — anapus žadama kažkokią monografiją išleisti. Tiesiog išsivipie, atrodo, yra bejėgiai. Tačiau, vienas antras JAV lietuvis jau nuvyksta į Okup, Lietuva. Tokių bus ir daugiau. Jei-gu vykstantieji užsikrautų sau mūsų šiuo klausimu kontaktuoti tenyksičius lietuvių menininkus, neatrodo, kad tai

butų daugelis patvirtas "kultūravimas". Ciurlionis priklausė vieniems lietuviams ir visai žmonijai.

J. Svecios "Saitai" — tik susengtą mirtiną preliudą atsilaukę apie 2000 žmonių buvo asmenų ir įvairių tautų.

Įvairių ir lietuvių ir kitų tautų Rima Čiurlionienė, Prancūzijoje Dava Maželis ir.

A. Maželis

Kipras Petrauskas, deivė konservatorienė, Danijai ir V. Adamkevichas, Lietuvos Mieste, T. Mitasas, V. Maželis, J. Tsvilavos, ir daugelis kitų glodėje.

Lietuvos menininkų sąjunga veiki 7 plačia okupu ir koncertant, statant dar S.

Daug ir tokių lietuvių ir samblis susikūrė. Tai vyks, jam vadovauja E. Čiurlionis, nevežio muzikos teatrali suorganizuota, ir deivė ir kestran.

Dalis publikos M. K. Ciurlionio minėjime praeltą šostadienį, kovo 25 dieną Carnegie Endowment salėje, New Yorke.

J. Tsvilavos nuotrauka

CARAS JONAS III - LIETUVOS VAIKAITIS

Kaip minėta, Maskvos Kunigaikštija, jauna, centralizuota, biurokratinė valstybė, dar pasisavinusi mesianistines idėjas vadovauti stačiatikių pasauliui, pralenkė seną, silpnėjančią Lietuvą – Lenkijos valstybę. Ypač kovingo imperializmo linkme Maskva pasuko caro Jono III – Čiojo viešpatavimo laikais (1462 – 1505 m.). Jis tęsė Jono I-jo Kalitos pradėtą rusų žemių rinkimą ir buvo tikrasis Maskvos galybės kūrėjas, suėmęs į savo rankas visas aplinkines rusų k-tes ir žemes, dar Lietuvos nevaldomas, ir pradėjęs pulti pačią Lietuvą (L. E. IX tomas, 461 psl.).

Prof. dr. J. Jakštas savo paskaitoje apie Šv. Kazimierą Clevelando lietuviams pasabėjo, kad caras Jonas III-sis savo kilme buvo pusiau lietuvis, Vytauto dukters Sofijos vaikaitis. Esą, net ir Vernadskys, Yale universiteto emeritas, bene rusų tautybės, veikale "Russia at the dawn of the modern age", išėjusiame 1959 m., nurodo, kad Jono III-čiojo tėvas buvęs "half Lithuanian by blood" (13 psl.). Tuo būdu Jonas III-sis buvo Vytauto Didžiojo provaikaitis. Istoriko Jakšto nuomone, iš Vytauto Didžiojo jis galbūt bus paveldėjęs politinę išmin-

"Viešpats visos Rusijos". Jo ekspansija į Lietuvos žemes. Lietuvų tauta yra vienintelė, tarp kity pavergty tauty, Sovietų Sąjungos imperijoje. Profesoriaus dr. J. Jakšto paskaitos Clevelande apie Šv. Kazimierą pabaiga.

tį ir veržlumą, nes jis per ilgą savo viešpatavimo laiką Maskvą iškėlė į pirmaeilę galybę ir pavertė ją tikra pravoslavijos tvirtove. O mažosios aplink ją buvusios valstybės atsidūrė Jono III-jo valdžioje. Ypač didelis šuolis galybės linkme buvo pasiektas D. Naugardo prisijungimu. Tuo būdu Maskva priartėjo prie Baltijos jūros ir tapo viena jos galybių. Čia ir vokiečių sunykimas Žalgirio mūšio išdavoje – konstatuoja istorikas Jakštas – Maskvai patarnavo.

Po Naugardo užėmimo Didžioji Lietuvos Kunigaikštija pajuto Maskvos spaudimą ne vien tik iš rytų, bet ir iš šiaurės. Ji nepajėgė atsispirti Maskvai ir viena po kitos jos sritys šiai teko.

Maskva tiek stačiatikystę masino rusų didikams, tiek jėga grasindama traukė juos į save. Užtat Maskvos pradėtas 15-tame amžiuje Lietuvos žemių pavergimas sklandžiai vyko. "Mūsų didžiojo kunigaikščio žmonės be persto-

J. Antanaitis

gės atiminėja Lenkijos karaliui žemę – pareiškė Jono III-jo pasiuntinys Krymo totorių kanui 1486 m.

Tuo tarpu Kazimieras, pirma įsitraukęs į ilgametę kovą su ordinu, vėliau, rodos, svajojęs apie kryžiaus karą prieš netikėlius turkus ir totorius, veiksmingesnio pasipriešinimo neorganizavo. Tiesa, ruošėsi suburti sąjungą prieš Maskvą, pritraukdamas Livoniją, Švediją, Volgos totorių kaną ir net nuskriausius Jono III-čiojo giminaičius. Be to, skundėsi popiežiui dėl caro Jono III – užmačių. Popiežius bandęs tarpininkauti, gavo caro išdidų atkirtį: "Gerai būtų, jei popiežius suprastų, kad nei Vengrijos, nei Lenkijos karalius neturi teisės į joki Rusijos kraštą – į Kievą, Smolenską, Cernigovą ir į daugelį kitų kraštų ir miestų. Jie yra seni Rusijos kraštai ir žmonės, kurie ten gyvena, yra rusai ir Jonas yra jų paveldėtojas, viešpats visų tų rusų kraštų".

Taigi, išdidus caras – jau tą titulą faktiškai pirmiau pasisavinęs – prisijungė Okos aukštupio kraštus, toliau į rytus išsikišusius. Užėmęs dar Viazmą Jonas pasiekė Smolensko apylinkes. Ši Maskvos pasisekimą dokumentuoja D. Lietuvos kunigaikščio Aleksandro sutartis su caru Jonu III-čiuoju (1494 m.), kur minimos įvairios vietovės, daugiausia Okos srity, atlektusios Maskvai. Sutartis rodo Maskvos dominavimą, kaip dar rodo jos valdovo titulas: "Viešpats visos Rusijos".

Veltul Aleksandras bandė numaldyti savo priešą vedybomis jo dukters Elenos. Vedybos tik padidino priešybę ir davė Maskvai progos brautis į D. Lietuvos Kunigaikštijos žemes. Maskva prisilinko prie Dniepro aukštupio ir 1514 m.

paėmė Smolenską, vartus į plačiąją Lietuvą. Iki 16-to amžiaus pradžios Maskva prisilinko prie Dniepro ir Dauguvos aukštupį ir tuometinės D. Lietuvos Kunigaikštijos daugiau nei trečioji dalis atsidūrė jos valdžioje.

Tais laikais, kai Lietuvą spaudė maskolų pavojus, kaip tik paplito Šv. Kazimiero kulto garbinimas. Nuo 17-to amžiaus plačiai paplito giesmė (vadinama "Giesmė česų praėjusių"), kur tarp kitko sakoma: "Kazimieras šventas iš dangaus atėjo, kurį žalnieriai ant oro regėjo..." Čia minimas stebuklas prie Dauguvos 1518 m. ir ta visa giesmė nukreipta prieš rusus. Dėl to ji buvo išimta iš kantičkų (giesmynų), visais rusų okupacijų laikais.

Be to, slopindami Šv. Kazimiero atminimą, rusai pavertė jo vardo puošnią bažnyčią Vilniuje cerkve ir uždraudė jo šventę, kovo 4 d. Bet mūsų liaudis, nors ir nešventė tos dienos, tačiau ją ypatingai minėdavo. Su Šv. Kazimiero diena žmonės siejo pavasario pradžią. Geras ženklas, jei tą dieną vieverpats sėlis čiulba ir pavaža jau nešliuožia žeme. Vadinasi, pavasaris jau atėjo.

Šv. Kazimieras priklauso Lietuvai, kiek jis priklauso vakarietiškam pasauliui. Kazimiero šventumas brendo ir kitu atžvilgiu, būtent, kai jis buvo padarytas antipravoslaviškos ir antimaskolios kovos simboliu. Tuo būdu Lietuvos sostinės Vilniaus Šventasis gražiai simbolizuoja dviejų pasaulių susidūrimą.

Jis yra skaidriausias vakarietiškos katalikiškos kultūros atspindys, toje dabar nauju terminu vadinamoje, Rytų Centro Europoje. Ypatingai toje jos dalyje, kurią dabar yra pavergusi Sovietų Sąjunga. Lietuvų tauta yra vienintelė vakarietiškos kultūros tauta visoje dabartinėje Sovietų Sąjungoje. Lietuvų tauta yra vienintelė vakarietiškos kultūros tauta visoje dabartinėje So-

vietų Sąjungoje. Lietuvų tauta gali didžiuotis savo Šventuoju, besilisinčiu Vilniaus šventovėje, kuri yra tikras vakarietiškos kultūros deimantukas, vakarietiško pasaulio pakraštys.

Šių dienų lietuviai, turėdami galvoje išskirtinę būklę juos pavergusioje maskolų imperijoje, pamatuotai gali sviesti savo pavergėjams anuos vysk. Baranausko žodžius: "Mes eldijoj Petro plaukiam, jūs maskolų geldoj".

Šią Baranausko "Petro eldiją" galima laikyti simboliu vakarietiško krikščioniško pasaulio. Kol šis Vakarų pasaulis, kuris vadinamas "Western civilization" arba "Western World" yra itin populiarus šiame mūsų gyvenamame krašte, nėra tuščias žodis, lietuviai gali didžiuotis privilegija, vieninteliai jo turėtojai visame aname rytiniame nelaisvės pasaulyje. O jų vienintelis šventasis – Šv. Kazimieras – šią privilegiją patvirtina.

VIENYBE

- GERIAUSIA DOVANA -
artimajam ar draugui.

GINTARAS
Lietuvos auksas

Ivairiausios gintartinės dovanos vyrams ir moterims prieinamiausiomis kainomis

AMBER GUILD LTD.
80-19 31st Avenue
JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Tel. WA 9-5855

Pasiekiami: auto iki 31 Ave. Northern Blvd. IND subway iki Roosevelt Ave. IRT iki 74 St. Port Bus iki 31 Avenue.

V. J. BUDRIKO

Liepsnos ir pelenai

Neseniai išleista knyga
autoriaus mirties
penkmečiui paminėti

Kaina \$3.00

GAUNAMA VIENYBĖJE, 192 HIGHLAND BLVD.,
BROOKLYN 7, N. Y.

V. J. Budrikas

Cypress Bedding & Mattress Co.

DIDŽIAUSIAS ĮVAIRIŲ BALDŲ PASIRINKIMAS

3427 FULTON STREET BROOKLYN, N. Y. Telefonas Applegate 7-8802

GABRIELĖ PETKEVIČAITĖ — BITĖ, žinoma rašytoja, liaudies švietėja, publicistė, keletu knygų autorė, buvusi Vienybės Lietuvninkų, Vilniaus Žinių, Lietuvos Žinių, Lietuvos Ūkininko ir kitų laikraščių bendradarbė, nuo kurios gimimo šiemet sukako 100 metų. Šiai sukakčiai paminėti, dedama G. Petkevičaitės dienoraščio iš pirmojo pasaulinio karo laikų ištrauka: "Karas ateina Razalimą."

NAUJAS ADVOKATAS BALTIMORĖJE

Raymondas, F. Zinzileta, Baltimorės biznierių Antano ir Stellos Zinziletų sūnus, neseniai išlankęs valstybinius kvotimus advokaturai praktikuoti. Gimęs 1929 m., Raymondas pradžia ir vidurio mokslą išėjo Baltimorėje. Pirmiausia studijavo politikos mokslą. Grižęs iš armijos, jaunas Zinzileta studijavo teisę ir praėjus metais ją sėkmingai baigė. Jaunojo advokato tėvai yra ilgamečiai Vienybės skaitytojai. Zinzileta turi viešbutį ir restoraną — 612 E. Lombard St., Baltimorėje. Tėvas yra kilęs iš Varnių, o motina iš Shimokino. Pa. Adv. Raymondas F. Zinzileta šiuo metu dirba vienoje didelėje apdraudos įstaigoje.

Adv. Raymond F. Zinzileta

LIETUVIŲ SKAUTAMS REMTI KOMITETO

Margučių vakaras

įvyksta BALANDŽIO 8 D., šeštadienį

APREIŠKIMO PARAPIJOS SALĖJE
259 N. 5th Street
Brooklyn 7, N.Y.

Pradžią 7 val. vak.

Neringos ir Tauro tunto skautai atliks įdomią programą: scenos vaidelis, šokiai, dainos ir kt. Programoje dalyvauja aktorius Vytautas Kidolis.

Po programos šokiai, grojant orkestrui. Veiks puikus bufetas ir turtinga loterija. Kiekvienas vakaro svečias galės dalyvauti margučių konkurse. Už gražiausius margučius komisija skirs dovanas.

Įeinant aukojama: suaugusieji — \$1,50, moksleiviai — \$1,00.

VAKARO PELNAS SKIRIAMAS LIETUVIŲ SKAUTŲ REIKALAMS.

New Yorko lietuvių skautams remti komitetas visus kviečia atsilankyti į įdomų vakarą ir savo dalyvavimu paremti mūsų jaunimą.

Karas ateina į Razalimą

(Iš pirmojo pasaulinio karo dienoraščio)

GABRIELĖ PETKEVIČAITĖ

Sekmadieniais tarnaitę leidžiame paprastai į parapijos bažnyčią, į Smilgius. Šiandien panorėjo nueiti į Razalimą, kad ir toliau. Sausas gražus pavasaris kiekvieną vilioja pasidžiaugti gamta. Mergaitė, kad ir jauna, bet galvota, rami, sugrįžo taip persimainiusi, kad ir aš iš karto ėmiau abejoti, be ne protas jai sumišo. Sėdėjome mes visi po beržais, staiga matome, mūsų Emilija bėga nuo sodinkelio, bėgdama klumpa, rankomis skeryčioja.

Paprastai ir šokiomis dienomis tvarkingai, miestiška, švariai apsivilkusi o dabar iš bažnyčios grįžta visa kaip sujaukta: žalias sijonas, į vieną šoną nusviręs, velkasi dulkes keldamas, antras šonas iškeltas; balta suglemžta skepetaitė užsmaugta ant akių, užpakalinės kertės kaip gairiukės veduoja viršum galvos.

Valkai nustebę ėmė šaukti:

— Žiūrėk! žiūrėk! kokia Emilija! —

Antras šaukia:

— Gal pasigėrė?

— Tikrai girtai tikrai! — atsiliepė dar kiti.

Sudraudžiau vaikus piktu, jausdama kokią nelaimę atsitikus.

Kaip arčiau priėjo, žiūrime, akims netikime, ta pati, ar ne ta pati mergina... Kaži kaip pajudavusi, sušilusi, net mėlynai raudonais skruostais, sukeptomis lūpomis, išsi-bėglojusiomis akimis, iš kurių ašaros tiesiog srovėmis tryška. Matyti, ji ne eite ėjo namo, bet visų nervų įtempimo stumiam, varoma, vejama skriejo tiek skubėdama, kiek sveikata nešė. Iš tolo, mus išvydusi, kaži kaip nepaprastai suplasnojo rankom ir ėmė visai užkimusiu balsu šaukti. Kruptelėję apsidairėm, bene užsidedę kuri mūsų sodybos troba:

— Baisi naujiena! baisi! — išgirdome, kai ji arčiau priėjo. Iš švankios, skaisčios merginos beliko svyruojantis, lyg nebeapsivaldas ligonis, veideliu sumenkėjusiu sulig kumštelių. Toliau, kvapo pritrūkusį, griebėsi už krūtinės ir, atrėmusi kaktą į beržo lie-menį, kukčiojo balsu.

Mes nežinojome pirmą akimirksnį nei ką daryti, nei ką sakyti. Išvydusi mus lyg ramius, dar didžiau susijaudino:

— Ne aš viena taip raudu! Visi žmonės bažnyčioje klykė ne savo balsais, net klebonui trukdė skaityti...

— Kas Emilijai pasidarė? Ar ji serga? — paklausė neatsargiai kaži kuris vaikas. — Išgirdusi tokį klausimą, dar didžiau susinervino:

— Jūs manote, kad aš iš galvos kraustaus! — ėmė dar labiau šaukti, — tai nieko nesakysiu, žinokitės! — ir numojus ranka nubėgo į trobą.

Nebepirmus metus mergina tarnavo mums, ir nė sykio nebuvo jos tokios mačiusi. Supratau, kad iš tikrųjų kas baisaus turėjo atsitikti, kas galėjo ir jos protui pakenkti.

Pasekiau ją ir radau raudančią virtuvėje. Ėmiau pamažu raminti, kamantinėti. Mergina, ilgai negalėdama nurimti, tai ašarodama, tai kukčiodama nupasakojo, kad prieš sumą Razalimo klebonas Grinkevičius atėjęs į bažnyčią ir sustojęs prie altoriaus paskaitęs vyriausybės raštą, bet pirmą paaiškinęs, kad, be viso įsakymo, žmonės turį tuoj pradėti ruoštis, nes, kai ateis antra telegrama, turėsią tuoj visa pildyti. Kad žmonės ir balsu bažnyčioje raudėjo, verkė, net klykė, mergina visa išklausiusi ir gerai galvon įsidėjusi. O tie įsakymai buvę šitokie: varpai reikia visose bažnyčiose nukabininti, visus varinius indus žmonėse surankioti, sukrauti ir drauge su varpais į Rusiją išgabenti. Ūkininkai visi turi savo karves, arklius, avis, kiaules ir visus paukščius paroduoti karo rekvizicijos komisijai arba su savimi varytis. Sienas ir nuplauti javai užginta daržinėse krauti. Viskas turi stovėti stirtose lauke. Kai ateis tas antras įsakymas, ta antroji telegrama, šieną ir lauke sukrautus javus reikės padegti, patiems bulbes ir kitas daržoves išakėti, rugiai ir vasarojus nuplauti, gyvuliais sutrypti ir, kur bus galima, sudeginti. Vistiems vyrams nuo 18 iki 50 metų išvažiuoti. Jaunoms merginoms patartina irgi drauge važiuoti. Senos moterys, seni vyrai ir vaikai galėsią namie pasilikti, jei norėsią...

— Išeidama iš miestelio, mačiau rūkstant už miško dūmus...tur būt, netoli jau degina... — kukždėdama ir balsu kvapą į savę traukdama, vis rauduoju išgąsdinta mergina. Vaikai suėję irgi klausėsi, kaip kokios įdomios pasakos, kurią tikrai žinojo esant sugalvotą. Tik mažylis rodėsi išsigandęs ir glaustėsi prie manęs, ir aš išvydau sfinksą jau pavirtusį kraugeriu tigrū ir pasiruošusiu tuoj šokti smaugti savo nužiūrėtą auką. O ta auka — tai mūsų tėvynė ir mes!

Tarnaitė vis dar nebuvo pabaigusį savo pasibaurėtinų žinių pasakoti:

— Žmonėms savo turtą naikinti padėsią tam tyčia paruošti pusbernių būriai ir kazokai. —

Nors ir augau ir brendau veik ruošdamasi prie tos žintos, tačiau, susidūrus su ja, gal ir per daug nusiminiau ir išsigandau. Vienintelė mintis, kurią dar sugėbėjo galva iškelti iš tiesiog į akmenį pavirtusių smegenų, buvo klausimas:

— Kas daryti? kas daryti? — o paskui, kaip skestančiam žmogui šiaudelis, smėks-telėjo abejonė: o gal tarnaitė nesuprato; gal nesuprato, kas klebono buvo skaitoma? — todėl ir paklausiau:

— Kokia kalba skaitė klebonas? —

— Lietuviškai! lietuviškai! ir po kelis sykus tą patį kartojo aiškino... Kad būtumėt buvę patys bažnyčioje, būtumėt girdėję, kas darėsi, kaip žmonės plėšėsi rauduoju... ir tiesiai po sumos visi namo išbėgiojo...

VIENYBĖS DEIMANTINIO JUBILIEJAUS IŠKILMĖS

Įvyksta balandžio 16, 2:30 val. P. P.

THREE JOES SERVICE STATION, Inc.

85-42 Woodhaven Boulevard Woodhaven, N. Y.

Telefonas: Virginia 6-9683

Antroji medalio pusė

Sališka, neišlaikanti saliko kritika, neverta dėmesio, juo labiau, atsakymo spaudoje. Tačiau p. Rūtenis Vienybėje ne tik kritikavo "Nežinomios", pastatytos New Yorke kovo 18 d., meninę dalį, bet švaistėsi ir neatsakingais pareiškimais, į kuriuos reikia reaguoti. Juo labiau, kad jis pozityviai ir autoritetingai nori uždaryti vartus mėgėjų teatralams pasirodyti New Yorke, tarsi jis jau turėtų tarnybą prie tunelių, vedančių į New Yorką. Beveik kiekvienas p. Rūtenio sakinytas vertas pakedenimo, bet tam nėra nei laiko ir gaila popierio. Teigimas, jog Detroito Mėgėjų Teatro aktoriams "visko trūksta", iššaukė ir Vienybės redakcijos nusistebėjimą.

Pats p. Rūtenis sutinka, kad vaidinusiėji "gerai mokėjo veikalo tekstą". Kodėl jis nepridėjo, kad tą tekstą vaidinusiėji vietomis apvaldė taip, kad žiūrovas įtemptai sekė

vaidintojo perduodamą tekstą (pav. sūnaus — gynėjo kalba) ir "veikalo atkalbėjimo tonacija" privertė žiūrovus verksti?

Labai stipri ir tikrai daug vilčių žadanti ne tik mėgėjų, bet ir profesionalų teatruitinanti, buvo Žakelinos rolėje R. Lišauskaitė. Ji savo sunkų uždavinį atliko gerai ir liko visų įspūdžių centre, kaip ir dera pagrindinei veikėjai. O tai buvo labai sunkus uždavinys, nes iš pradžių reikėjo vaidinti jauną vėjaveikę, vėliau atgailaujančią žmoną, ir tuoj pat pereiti į podvidešimties metų palaužtos gatvės moters vaidmenį. Lišauskaitė New Yorkas norėtų ir turėtų pamatyti dar daugelį, daugelį kartų, nes tai daug žadanti vaidintoja.

Laurinavičienė tarnaitės rolę atliko įtikinančiai ir tvirtai, nors ir jai teko sunkus uždavinys, kaip ir Lišauskaitė, scenoje "šokti" 20 metų

pirmyn. Kartais tokiais atvejais profesionalų teatruose naudoja visai atskirus asmenis, bet lietuviškas mėgėjų teatras, dėl labai suprantamų priežasčių, to negalėjo padaryti. Juk suburti ir išlaikyti didžiulę mėgėjų vaidintojų grupę judriame JAV gyvenime sunkiai įmanoma. Nežinau, kaip galima buvo prikišti Žabertavičiui, vaidinusiame Laroką. Tai talentingas ir geras vaidintojas Al. Pesys puikiai suvaidino Perisarą.

Kiti vaidintojai buvo mažiau ar daugiau priimtini savo vaidmenyse, bet tai juk ne profesionalai aktorai, o Detroito Dramos Sambūrio mėgėjai.

Šiandien beveik neįmanoma paprastai organizacijos valdybai žmonių rasti, bet kurių parengimų organizatoriai neprisiprašo tautos technikiems darbams atlikti. Tuo tarpu jubiliatė p. Z. Arlauskaitė — Mikšienė savo pasiūlymu pajėgė suburti visą grupę mėgėjų, repetavo daugelį vakarų, statė daugelį veikalų (anot p. Rūtenio — ne vienkartinis bandymas).

Jokių gėlių detroitiečiai nelaukė, bet kurių vaišių ar pagerbimų atsisakė, ir iš rengėjų griežtai reikalavo skelbti "mėgėjai", lėšas gėlėms ar pagerbimams iš anksto liepė skirti Balfio šalpai.

Labai liūdna, kad p. Rūtenis užjaučia mūsų jaunimą atvykusį pasizlūrėti vaidinimo, o užmuša tą patį jaunimą vaidinusių scenoje. Šitokiems "profesionalo" kritiko švaistymais jaunimo į lietuviškus parengimus nesukviesi, juo labiau to jaunimo neužkelsi į lietuvišką sceną.

P. Rūtenio išminties turėtų jam pakakti, kad matytų, jog "veikėjų nesigailėdamas ir nekodyluodamas", jis nepatarnavo nei New Yorko visuomenei, kuri pati matė ir suprato, nei rengėjams, kurie stengėsi duoti ką nors šviežesnio, nei jaunimui, kuris vis dar nepaisydamas rūtenų, stengiasi dalyvauti lietuviškoj veikloj.

Lankytojų, p. Rūtenį, buvo apstu, apskliau negu kituose parengimuose, nes visuomenė buvo įdomu pamatyti pasišventėlius iš Detroito, pagerbti jubiliatę — režisere p. Z. Arlauskaitę — Mikšienę ir paremti Balfio šalpos darbus. Visuomenė žinojo, kad visas pelnas eina kenčiančiam lietuviui. Tam tikslui į New Yorką kasmet suaukoja 5 — 6 tūkstančius dolerių. Šį kartą lietuvių visuomenė irgi paaukojo Balfui per tūkstantį dolerių, turėdama ir pramogą.

Balgiant tenka pastebėti, kad reikia mokėt skirti mėgėjų pasišventimą ir pasiaukojimą lietuviškam vaidinimui bei šalpai nuo gerai apmokamo profesionalo aktoriaus ir pastatymų, kurie kainuoja tūkstančius.

V. ŽUKAUSKAS

ANTANUI IGAUNIUI MIRUS

J. Tysliavos, Jr. nuotrauka

Kai velionis Antanas Igaunis, po 19 metų katargos Sibire, atvyko į New Yorko aerodromą ir pamatė savo žmoną Valeriją...

Waterbury, Conn. — Kovo 21 d. nuo širdies smūgio staiga mirė Antanas Igaunis, 69 m. amžiaus.

Kai 1940 m. birželio mėn. bolševikai okupavo Lietuvą, velionis buvo suimtas ir nuveistas dešimčiai metų kalėjimo. Bausmę atliko Sibiro ištrėmimo, iš kur jam nebuvo leista grįžti į Lietuvą. Velionies žmona su dukra ir sūnum atvyko į JAV ir tuoj pradėjo rūpintis jo atkvietimu.

Po ilgų ir didelių pastangų asmeniškai tarpininkaujant dabartiniam Amerikos ambasadoriui prie Jungtinių Tautų Adlai Stevenson, buvo išrūpintas leidimas ir 1959 m. balandžio 10 d. velionis iš Rusijos atvyko į JAV pas savo šeimą.

Nullūdime liko žmona Valerija, duktė Julija Puodžiukaitienė ir sūnus Antanas, gyvenantis Waterbury, o taip pat du sūnūs, gyvenantys Australijoje. Rep.

Sveinant dvejiems metams nuo mano mylimos žmonės

a. a. ALDONOS MARIJOS BERNOTAITĖS STAŠINSKIENĖS

mirties, gėdulingos šv. mišios už jos vėlę, bus atnašaujamos ŠEŠTADIENĮ, BALANDŽIO 8 DIENĄ 9 val. ryto, Vilniaus Aušros Vartų Bažnyčioje, 568 Broome Street, New Yorke.

Liūdintis vyras VYTAUTAS STAŠINSKAS

VIENYBĖ

The Oldest Lithuanian newspaper, established by Juozas Paukstys in 1886, is published weekly by Juozas Tysliava at 192 Highland Blvd., Brooklyn 7 N. Y. Tel. AP 7-7257. Entered as Second Class Matter October 23, 1907 at the Post Office of Brooklyn, N. Y. Subscription rate: \$7.00 for one year. Advertising rates on application.

NORI PIRKTI AR PARDUOTI NAMUS—TAIP PAT APDRAUDŲ REIKALAIS KREIPKIS Į

AMERICAN HOME REALTY

84-14 Jamaica Ave., Woodhaven 21, N. Y. — (Forest Parkway stotis) Tel. Hickory 1-5220

William J. Drake

Licensed Real Estate Broker

Lietuviams specialus patarnavimas

Income Tax užpildymas

APDRAUDOS SPECIALISTAS

Sioje firmoje apdrausk savo namus, baldus nuo gaisro. Apdrausk nelaimingus atsitikimus prie savo nuosavybės per vieną kitą greičiau nuosavybę neparduosi. Niekas kitas Tau nesuras tinkamesnių namų.

RAINBOW CORNER

BAR & LOUNGE

ALFRED A. CILCIUS Savininkas

Salė susirinkimams, vestuvėms, trūkštyms ir kitokiems pobūviams. Taip pat duodami polaidotuviniai pietūs.

106-01 Jamaica Ave. Richmond Hill, N. Y.

Tel. Virginia 6-9506

WHITE HORSE Tavern

BARAS IR RESTORANAS Duodami polaidotuviniai pietūs.

PRANAS BRUČAS Savininkas

86-16 Jamaica Ave. Woodhaven, N. Y.

Tel. Virginia 6-9519

Winter Garden Tavern Inc.

VYTAUTAS BELECKAS, Savininkas

1883 Madison Street Brooklyn 27, N. Y.

(Ridgewood)

Telefonas: Evergreen 2-6440

Salė vestuvėms ir kitokiems pramogoms. Geriausias lietuviškas maistas prieinamomis kainomis. POLAIDOTUVINIAI PIETŪS

FESTIVAL RESTAURANT & BAR

Pietūs ir vakariėnė Jaukus baras

Salė susirinkimams vestuvėms ir pobūviams

Gali tilpti 200 žmonių LIETUVIŠKIEMS suėjimams nemokamai

VACYS STEPONIS Savininkas

40 East 26th St. New York City

MU 3-2928

THE

Tel TAYlor 7-9842

Arlington

385 Arlington Ave. Brooklyn 8, N. Y.

Restaurant

Ona ir Jonas Vėlaičiai

JAV LIETUVIŲ BENDRUOMENES III TARYBOS RINKIMAI

Gegužės 13 - 14 dienomis bus vykdomi JAV LB III-sios Tarybos rinkimai, kuriuose dalyvauja visi lietuviai, sulaukę 18 metų amžiaus.

2) Rinkimai vyks rinkimnėmis apygardomis;

3) Rytų Rinkiminė Apygarda, kuriai ir mes priklausome, susideda iš šių vietovių: Delaware, Floridos, Georgijos, Marylando, New Jersey, New Yorko (rytinė dalis iki linijos Senecos ežerų), N. Carolinos, Pensilvanijos (rytinė dalis su Harrisburgu), S. Carolinos ir Virginijos vals-

tybės, taip pat Washington, D. C. Apygardos būstinė - New-Yorkas.

4) Rytų Rinkiminė Apygarda yra LB CV patvirtinta tokio sąstato: pirmininkas Kostas Norvila, 19 Chesnut St., Brooklyn 8, N. Y., nariai: adv. Frank Alexis, Pranas Dulevičius, (visi trys priklauso New Yorko LB apylinkėms) Juozas Mėlynis, jr., Leonardas Simkus, Matas Varneckas (paskutiniai trys priklauso New Jersey LB apylinkėms).

5) Bus renkamas 3 LB Tarybos narys. Kandidatus Ry-

ty Rinkiminei Apygardai (adresas: Mr. K. Norvila, 19 Chesnut St., Brooklyn 8, N.Y.), tik iki š. m. kovo 31 d. ne daugiau 7 viename sąraše gali siūlyti ne mažiau kaip 10 rinkikų.

6) Kandidatų sąrašas į LB Tarybą sudaromas taip: a) nurodoma, kad tai yra kandidatų sąrašas JAV LB III-sios Tarybos rinkimams, b) įrašoma kandidato pavardė, vardas, amžius profesija ir adresas, c) nurodoma apylinkė, kurios rinkikų sąrašas kandidatas įtrauktas, d) pridedamas arba pažymimas kandidato sutikimas būti renkamu, e) duodami kandidatų siūlytojų vardai, pavardės ir adresai, paliudyti jų pačių parašais, f) nurodomas sąrašo įgaliotini susižinojimo reikalai.

7) Kandidatų sąrašus nurodyta tvarka gali įteikti Ap. Rinkimų Komisijai iš visų vietovių, nurodytų šio pranešimo punkte, jų skaičius nėra ribotas; Apyg. Rink. K-ja iš visų pasiūlytų kandidatų sąrašų, gautų iki š. m. kovo 31 d., sudaro bendrąjį kandidatų sąrašą, kuris patiekiamas rinkikams alfabeto eile;

8) Balsuodami rinkikai bendrajame kandidatų sąraše atžymi tik 7 išsirinktus kandidatus ir tą sąrašą įmeta balsavimo patalpoje į urną arba pasiunčia Rink. Komisijai LB N.Y. Apygardos V-ba

Sovietų knyga apie Galdiką ir Jonyną

Praeitų metų pabaigoje Valstybinė grožinės literatūros leidykla Vilniuje išleido Juozo Jurginio stamboką knygą "Lietuvos meno istorijos bruožai."

Šioje knygoje J. Jurginis ne palankiai atsiliepia apie kai kuriuos žymiausius tremties dailininkus. Štai ką jis sako apie Adomą Galdiką: "Uolus formalistinio kvaitulio šalininkas A. Galdikas, dėstęs meno mokykloje grafiką". Ir palankiau apie V. K. Jonyną.

"Neabėjotiną talentą parodė V. K. Jonynas, medžio raižiniais iliustravęs K. Donelaičio "Metus". Iliustracijos kompoziciniu atžvilgiu labai įvairios. Jų piešiniai stiprūs, atlikti meistriškai. V. K. Jonynas, iliustruodamas lietuvių literatūros klasiko realisto kūrinių, panaudojo geriausias realistinės grafikos tradicijas. Deja, po karo dailininkas, pabėgęs iš tėvynės, atitrūkęs nuo tautos, nukrypo į formalizmą".

LIETUVIŲ VADOVAUJAMA

ISTEIGTA 1924 M.

Schuyler Savings & Loan

ASSOCIATION OF KEARNY, NEW JERSEY
Nuo 1960 m. liepos 1 d. už sutaupus moka

4%

Be to, duoda paskolas namams, išrašo pašto perlaidas (money orderius), taupo pinigus Kalėdų šventėms (x-mas Club), skolina pinigus taupytojams, priima mokestį už elektrą ir gazą.

Federal Savings and Loan Corporation narys
Julius Paknis, Prezidentas Petras Velevas, Sekretorius Juozas Belza, izdininkas
- Iškirpk šią atkarpą ir siusk -
SCHUYLER SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
24 Davis Ave., Kearny, N. J.

BANGA TELEVISION

VYTAUTAS ZELENIS, Savininkas

3423 FULTON STREET BROOKLYN 8, N. Y.
Telefonas: APplegate 7-0349

FARDUODAMA: televizija, radijas, Hi-Fi stereo, fonografai, dulkių siurbliai, oro vėsintuvai. Didelės nuolaidos Admiral, Motorola ir Blaupunkt vokiškiems Hi-Fi. TAISOMA: televizija, stereo Hi-Fi bei radijas. Darbo valandos kasdien iki 7 v. vak., penktadieniais iki 9 v. v.

GERIAUSIAS

INSURANCE ir REAL ESTATE

PATARNAVIMAS PAS

JOHN ORMAN AGENCY

110-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y.

Telefonas: VIRGINIA 6-1800

Park Florist

Gėlės pristatomos į bet kurias pasaulio vietas.

MATTHEW MAZEIKA
Savininkas

80-15 JAMAICA AVE. WOODHAVEN 21, N. Y.
Telefonas: VIRGINIA 9-3112

ROBERT F. NARK

Apdraudos AUTO Specialistas
Any car - Any age driver
ALL FORMS OF INSURANCE

26 COURT ST. BROOKLYN, N. Y.
Tel. MAIn 4-6400 VA 5-0783

DISCOUNTS TO QUALIFIED APPLICANTS
Mutual Insurance Insure your tomorrow today!

Albert F. Peters (Petrauskas)

Park Hill Realty

Apdrauda, nekilnojamas turtas, federaliniai, valstybės ir miesto taksai. Notary Public.

84-17 Jamaica Ave., Woodhaven 21, N. Y.

TELEFONAS: VIRGINIA 3-1477

LISAUSKŲ MAISTO KRAUTUVĖ

Lietuviški sūriai, juoda duona, aukštos rūšies rūkyti kumpiai, dešros ir skilandžiai pigiomis kainomis
Prekes siunčiame ir per pašta

Martha & Peter Lisauskas
64-09 56th Road Maspeth 78, N. Y.

Telephone: TWining 4-8087

BARAS IR RESTORANAS

Julius Daugmaudis, Sav.
Stiklinis baras, viena gražiausių užėigų

273 GRAND STREET
Brooklyn 11, N. Y.
Tel. EVERgreen 4-9533

LIETUVIŲ AMERIKOS PILIEČIŲ KLUBAS

280 Union Avenue Brooklyn 11, N. Y.

BARAS IR RESTORANAS. Salės koncertams, sokiams ir kitokioms pramogoms.

Susirinkimai - nemokamai. Spaudos kioskas

KOSTAS VAITAITIS, Reikalų Vedėjas

Telefonas: EVERgreen 4-9672

SILVER BELL BAKING CO.

A. RADŽIŪNAS, Savininkas

Mūsų specialybė lietuviška duona. Pyragai vedybiniams ir kitokiems pokyliams.

36-40 Stagg St., Brooklyn 6, N. Y.

Telefonas: STagg 2-5938

REPUBLIC Wine & Liquor Store INC.

G. Jokubaitis, Manager

322 UNION AVENUE
BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EVERgreen 7-2089

RAY'S LIQUOR STORE

JUOZAS IR IZABELE MISIUNAI

Įvairiausios rūšies amerikoniški ir importuoti gėrimai. Didžiausias degtinės ir vyno pasirinkimas.

103-55 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N. Y.
Telefonas: VIRGINIA 3-3544

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY

1601 S. SECOND STREET PHILADELPHIA, PA.

Telefonas: DEWey 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)

1113 MT. VERNON STREET PHILADELPHIA, PA.

Telefonas: POplar 5-4110

JUOZAS GARŠVA

231 BEDFORD AVENUE
KOPLYCIA LAIDOTUVĖMS

BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EVERgreen 8-9770

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)

423 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.

KOPLYCIA LAIDOTUVĖMS Tel. EVERgreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRUNAS-BALTON

660 GRAND STREET

BROOKLYN, N. Y.

NOTARY PUBLIC

Tel. STagg 2-5043

ROGERS FUNERAL HOME

P. RADZEVIČIUS, Direktorius

410 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.

Tel. STagg 2-4409

VISI ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA
AUTOMOBILIUS ĮVAIRIEMS REIKALAMS

VIENYBĖ

Dail. Romas Viesulas, Temple universiteto Philadelphijos grafikos dėstytojas, metinėje Amerikos grafikos parodoje, Clinton, N. J., laimėjo premiją "purchase prize" už savo kūrinį. Dail. Viesulas mums praneša, kad jis atvyksta į Vienybės deimantinio jubiliejaus iškilmes balandžio 16 dieną.

W. F. Laukaitis, Baltimorės pašto viršininkas, žada su žmona atvykti į Vienybės deimantinio jubiliejaus iškilmes.

Jurgis Kilmas, siūsdamas savo prėnumeratą mums rašo: "Duodu jums žinoti, kad mes iš Hartfordo ruošiamės atvykti į Vienybės deimantinio jubiliejaus iškilmes".

P. Iisauskas, Maspetho Lietuvių Pil. Klubo pirmininkas, praneša, kad balandžio 14 d. penktadienį, 8 v. v. klubo patalpose įvyks klubo susirinkimas. Bus užkandžių, gėrimų ir paskaita apie "social security".

D. Klinga, 337 Union Ave., Brooklyne, praneša, kad balandžio 15 yra paskutinė rokesčių raportavimo diena, todėl savo klientams nepataria vėlintis. Klingos telefonas: EVERgreen 4-1232.

Pranas Milas, vietos biznierių, su žmona praeitą savaitę buvo nuvykęs į Girardville, Pa. aplankyti savo uošvių.

Suzana Zabitiene, mūsų skaitytoja, dvi savaites išgulėjo ligoninėje, kur jai buvo padaryta operacija. Dabar sveiksta namie.

Kazys Pupkis, ilgametis Vienybės skaitytojas, buvęs biznierių, po vidurių operacijos ir ilgesnės gydytojų priežiūros, jaučiasi sustiprėjęs. Pupkis su žmona gyvena Jamaica, L. I.

W. J. Vitkus, dailininkas, už savo kūrinį "Varlių prūdas". Art League of Long Island Galleries parodoje, Douglaston, N. Y., laimėjo garbės premiją.

Vladas Medzeveckas, mūsų skaitytojas Baltimorėje, neseniai sulaukė 75 metų amžiaus. Būdamas vienmetis su Vienybe, Medzeveckas beveik 50 metų ją skaito.

Adv. Elena Armonienė, kartu su kitais Baltimorės vienyblečiais, atvyksta į Vienybės deimantinio jubiliejaus iškilmes. Armonienė yra pirmoji Lietuvos teisininkė, kuri Baltimorėje išlaikė valstybinius kvotimus advokaturai praktikuoti.

Aldona Andriusytė, biznierių Juozo ir Elenos Andriusių duktė, Moterų Vienybės pavasarinio baliaus programoje, balandžio 8, debiutuos su populiariomis dainomis. Bė to, dalyvaus Antanaičių šeima iš Philadelphijos, Mary Šalinskienė ir k. Programai vadovaus Jieva Mikolainienė.

Irene Wood (Radzevičiūtė) mokytoja, iš Amsterdamo praneša, kad ji atvyksta į Vienybės deimantinio jubiliejaus iškilmes balandžio 16 d.

Vyt. Maželis yra daręs Rūtos Lee Kilmonytės ir Charles Daubaro portretus, tilpusius praeitos savaitės Vienybės numeryje.

J. Tysliavos, Jr. nuotr.

DAIVA AUDĖNAITĖ, praeitą šeštadienį vadovavusi Čiurlionio 50 metų mirties sukaktuvių minėjimo programai, įvyksiai New Yorke.

Mirė A. Dirzulaitis

Ilgametis Vienybės skaitytojas ir biznierių Brooklyne Antanas Dirzulaitis mirė kovo 24 d. Velionis buvo apie 80 metų amžiaus. Palaidotas kovo 28 d. Liko žmona Agnieška, sūnus Vincas ir duktė Elena. Laidotuvių apeigomis rūpinosi J. Garšva.

IŠNUOMOJAMA du kambariai su virtuve švarioje miesto sekcijoje. Vyrui arba moteriai. Dėl informacijų kreiptis pas J. Patašių, 307 Grand St. Brooklyne.

Viengungis ieško buto arba bent poros kambarių su virtuve bet kurioje miesto dalyje. Rašyti: A. Kaupas, 201 York St., Brooklyn 1, N. Y.

J. Tysliavos nuotrauka

ALEKSIS RANNIT kalba M. K. Čiurlionio mirties 50 metų sukakties minėjime, kuris įvyko praeitą sekmadienį New Yorke.

Po pavasarėjanciu dangum...

Sviesos ir Santaros filisterių skyriaus iniciatyva surengtoje akademijoje buvo paminėta M. K. Čiurlionis.

Pagrindiniais šios akademijos vykdytojais buvo pianistas Andrius Kuprevičius, dr. Kostas Ostrauskas ir Aleksis Rannit. Visa tai derinosi su M. K. Čiurlionies genijum. Už tokį akademinį parinkimą Sviesos Santaros filisteriai verti pagyrimo. Tai buvo reto pasisekimo vakaras.

Tačiau dr. Ostrausko paskaitoje pasigesta išsamesnio M. K. Čiurlionies portreto. Aleksio Rannit mums visiems įsidėmėtina pastaba, būtent, kad lietuviai turi teisę, bet drauge ir pareigą daugiau padaryti M. K. Čiurlionies genijaus iškilimui pasaulyje.

Klausytojai žavėjosi Andriaus Kuprevičiaus skambinimu.

Savaitgalio pavasarėjancio dangaus fone įvyko ir Jaunųjų Dailininkų paroda, suruošta Studentų Skautų Sąjungos, Apreiškimo parapijos salėje, globojama dailininko K. Žoromskio.

Dailininkas K. Žoromskis skaitė paskaitą tema: "Modernusis menas". Akademine paskaita buvo išklaudyta susirinkusiųjų su dideliu dėmesiu, nes buvo turininga ir išsami.

Deja, pati jaunųjų dailininkų paroda tuo nepasizymėjo. Pirmoje eilėje jos apipavidalinimas neleistinas. Negalima jauniems leisti pratintis prie netvarkos. Reikia daugiau širdies ir darbo. Ant iškeltų, alum sulaistytų stalių, sukabinti paveikslai netelkė estetinio pasigerėjimo, o tuo pačiu žemino parodos rengėjus ir jos dalyvius. Jaunime! — kai šioji pagalius į senimo ratus, anot dail. K. Žoromskio tad parodyk, kad pats naujais ralais važiuoji...

Pats parodos turinys įvairus ir žinoma kiekvienam savitai suprantamas. Tačiau reikia pasakyti, kad kopijavimas nėra menas, o tokio pigaus kopijavimo pavyzdys V. Sedlko — "Senas kinietis". Tai juk vieno dolerio vertės brošiūros by Stella Mackle Portraits in oil 26 pusl. ne-

JONAS RŪTENIS

vykusi kopija. Kam gi apgauldinėti save norint ir kitus apgauti?

Daugiau žiurovų spietėsi prie V. Montvilos, Juditos Žilinskaitės ir Simutytės darbų.

Savaitgalio saulė žeme ritinėjosi ir Elizabeth, N. J. Ten įvyko Lietuvių bendruomenės suruoštas literatūros vakaras, kuris pralenkė New Yorką, nes rašytojų buvo penki, o klausytojų arti dviejų šimtų. New Yorke gi būna dešimt rašytojų ir dvylika klau-

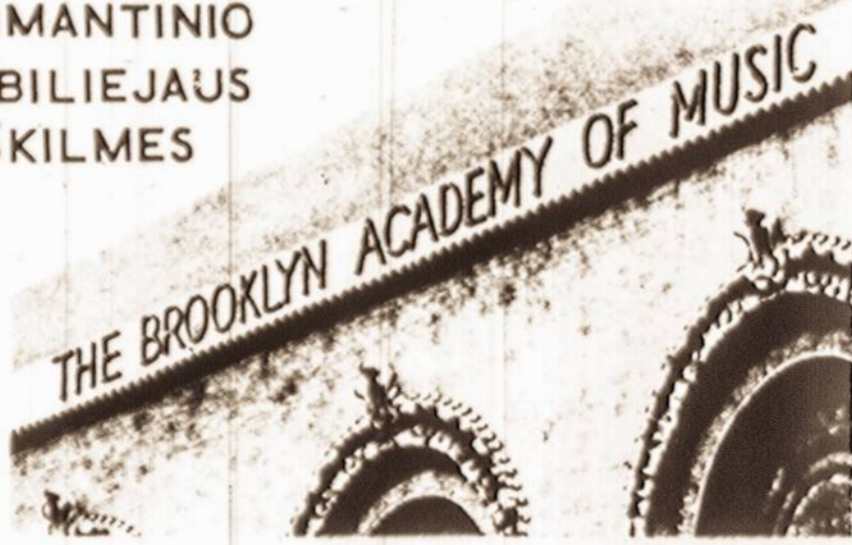
sytojų... Literatūros vakare (Elizabeth, N. J.) dalyvavo: K. Grigalytė, R. Kisielius, L. Žitkevičius, Stp. Zobarskas, J. Rūtenis ir St. Jakštas. Programai vyksiai vadovavo Irene Veblaitienė.

Tikėkimės, kad po Velykų ir vėl savaitgalio saulė žeme ritinėsis, kai švesime seniausiojo Lietuviško laikraščio VIENYBĖS 75 m. deimantinį jubiliejų ir visi nuo pašalo atsipalaidavę keliai ves į Academy of Music salę Brooklyne, į garbingos sukakties šventę.

Hotel Granada salė (Lafayette Ave. ir Ashland Place, Brooklyne) kur balandžio 16 d., 6:30 v. v. tuojau po koncerto programos, įvyks Vienybės deimantinio jubiliejaus banketas ir šokiai. Hotel Granada yra skersai nuo Brooklyn Academy of Music salės, kur 2:30 v. p. prasideda Vienybės deimantinio jubiliejaus iškilmės.

KAIP VYKTI Į VIENYBĖS DEIMANTINIO JUBILIEJAUS IŠKILMES

Brooklyn Academy of Music sale — Lafayette Avenue ir Ashland Place Brooklyne — kur balandžio 16 įvyksta Vienybės deimantinio jubiliejaus iškilmės. Privažiavimas visomis požeminėmis susisiekimo linijomis: IND, IRT ir BMT.

MOTERŲ VIENYBĖS Pavasario Baliaus

ŠEŠTADIENĮ BALANDŽIO (APRIL) 8 D.

KNIGHTS OF COLUMBUS SALĖJE
616 JAMAICA AVENUE, BROOKLYN, N. Y.

Šokiams gros Gene Mitckho orkestras

ĮŽANGA \$2.00 PRADŽIA 8:30 VAL. VAK.

VIENYBĖ, 1961 m. kovo 31 d.